Toekomstvisie Albrandswaard 2025

Vastgesteld 15 april 2013

Toekomstvisie Albrandswaard 2025

Remco Abel P. Alderliesten Leo Alkemade Marleen van Arendonk Arie van Asperen Peter van Assendelft Dirk de Baan Hans Baars J. Backbier H.J. Baier Wilma Bakker Marlène Balvert Ary Barendregt Jillian Barendregt Marlon Barth Mirthe van der Bas M. de Beer René de Beer Martin Beijer T. Beishuizen A.C.M Beljaars P. Bennis Marleen van den Berg Herman van den Berg Harald Bergmann M. Berm Frank van den Beuken Elly Bezemer Mario Bianchi N. Biemans Ruud Bijkerk Jan Binder Kimberly Blonk M. Boekhoud J.Boender Boender Albert Bok H. van Bokkem-Moree Niko Bom P. Bonnema P. Bonte Hanneke Bontius P.H. Bool Nelleke den Boon L. van den Bos Theodoor Bosd C. Boudestein Frank Bouman Th. Bouman R.R.P. Braber Bart Brakel A.C. Brands D. Brands Rob van Breemen Xander Breuls Peter ten Brink Bert Brokken J. Brouwer Hans de Bruijn Hans Bruin Winni de Bruin Yvonne de Bruin-Pouw G.L. Bruinsma Gerard Brussaard Hans de Bruyn Danny Buijink R.T. Buitendijk Hans Cats Eric Cheung Elena Chvedtsjoek J. Collens N. Dakiouri N. Dane Hans Dekker Elly Devilee J. van Dijk M.Th. van Dijke Pim Dijkman Ronald Dingjan Ruby van Domburg-Helmy H. van Dongen Nancy Driel Henk Duurkoop Jannie van Eck Ron Ederzeel Paul Eerdmans Barbera Egas A.H. Ekker Daine Ender Tim Endlich Hans Engels Dirk van der Ent Erik van Erk W. Erkelens-Stelloo Mariëlle van de Erve J.B.J. van Es Jules van Esch Margot Eulderink Bert Euser Arie Fakkert Eugene Figueira Henk Fledderus Diana Frikkee Carla van Gameren Jan Gardeijtchik Els van Gemert W. van Gemert Cor van Gent Thijs van Giezen W. Gijsbers van Wijk F.J. Gilbers Mieke van Ginkel Marco Goedknegt J.N. Goetzee Yvonne Gökmen A.J.M. Goossens Lennard Goudriaan R. van der Graaf Sikko van der Graaf Fenny de Graaf Hans van der Graaff Saskia van Gremberghen René van Griensven D.J.H. Grimminck Annemarie van Grinsven Hanneke van de Grint W. Guchelaar Eric Gude Tanja Guelen C. de Haan Eva de Haan Hans van Haaster Peter van Hal Dick Happel Yvon van Haren Connie 't Hart J.P. 't Hart Ted Hartman Rene Haspers J.T.A. Hauwert Mees Hazeleger Elisa van den Heerik J. van Hees Arno Heezen Arda van der Heide T. Heijmans Sandra Hek J. van der Helm A.B. Hendriks A.K. van Hengel Kees Henkelman Gert van Herk J. Herrewijnen Arco Hertog Betty Hessels Paul van Heugten Y. van Hilten Mark Hoek Eef 't Hoen Lotte van Hoesel Marco van der Hoeven F. van 't Hof Gabriëlle Hoogendoorn Ruud Hoogervorst René Houdtzagers Bianca Houweling-Groothengel Jos Huijgen Hans Huijgen F. Huisman Rob Hulster Joop Jacobs Maurice Jansen Yvonne Jansen Aart de Jong G. 't Jong J. de Jong Marian de Jong Jan Jongerius Erwin de Jongh Sven Joppe Cees van der Kaaden Eline Kamies Fabien Kamminga Tjerd Kamphuis Lily Kanselaar R. Karssies Shirley Kef Bob Kemper Sigrid Kerst R. Kettenis A. Ketting Irene Ketting Priscilla Kievit Toon Kilian Ruud Klaris Anneke van Klaveren Jeroen van Klei Paul Klein Geert de Klerk Bente de Klerk J.H. Klingens Thomas van der Knaap Annelies Kok G.J. Kok Hans Kooijman Bert Kooiman Kees Kool J. Kootstra-Bouman J. Korbijn Mari Koster Nora Kösters René Kouters E.W. Kraak R. Krooswijk Peter Kruidenier Sandra Kruidenier-Brunia Geert Kruijer E.N. van Kuijk Adrie Kweekel M. Lakeman Hans Lammers Jannette Langstraat J.E.W. Lans Marcelle van Leenen Jacqueline de Leeuwe A. van Leeuwen Robbin Leeuwenkamp W.A. Lekkerkerk Riny van Lettow Leike van der Leun G.F. v.d. Leun Robert Liem W. van Ligten van Vlaanderen Gabriëlla van der Linden Rene van der Linden Jaap van der Linden Henk van der Linden Janine von Lindern Rob Littel Lizette Littel-Baetens C. Lodder Benita Lombarts Michel van Loon J. Luijten Brenda Luiten Annet Lutzke Quido Maas Jelle van der Maat B. El Manouzi Marlous van Marrewijk Bert van Maurik G.J. van Maurik Loek van der Meer Joep Meertens Ben Meertens Richard van Meijbeek Johan van der Meijden Chris Meijer Peter Meijers Bert Meijvogel Herman Meinhardt Han van den Meiracker J.J. Mens Harrij Mensinga Dennis Michels Ingrid Middelburg Arie van de Minkels A. Moerkerken Dick Mol P.W.W. Molenaar Sher Molly C.E. Mons René Moret Bert Morssink J.E. van Mourik-Noorlander L. Mourits Frits Mulder Marjo van Mullem R. van der Munnik Wouter Muste M. de Neef Aad Niehot Rik van Niejenhuis Frank Noijen Chris Noordam Edward Noordzij Fam. Nossent Harry Nuys Roel Oele Pauline Olbertz Milko Oldenburg Folker van Oort F. van Oostveen Chantal Opperman M.C. van Opstal A. Otte H.G. Ottens Leen den Ouden Ine den Ouden Erika van Overbeek Anneke Palsma Marcel Panhuis P. Panjer Pim Pardoen Nicole Peek Femke de Pijper Peter van de Pol Annelien Polak Dirk-Jan Polak C. Poppel Sylvia Pors Diana Post Raymond van Praag A.H. Prins-de Graauw Jeroen Prinsen Mark van Prooijen Els van Prooijen Wim van Prooijen C. Quak Mia Reesink R. Regensburg H.J.C.P. Reijnders Hans van Rheenen Jacques de Ridder Marco Riegman Wilfred Rieken Erwin Rietveld Paul Rijken A.S. Ringelberg J. Risseeuw Maret Rombout Jacqueline Roodnat Hubert Rooimans Plonie Rooimans A.P. de Roon Rob Roos Tjeerd van Rossen Rob de la Ruelle E.A.J. de la Ruelle Marco van Rugge Aad de Ruiter B.W. de Ruiter Caroline de Ruysscher Joke de Ruyter E. Salas Jan-Willem van der Schans Hanny Scheerens Bastiaan Schellekens D.W. Schenk J. van der Schild Ellen Schmidt F.W.M. Schmitt R. Scholten S.L. Schot Jan Dirk Schouten Ton Schouten Jaap Schraverus Elma Schreuders Kim Schrijvers Erna Sens Ton Sens S. Serier Harry van Seventer Marc Simons W.J. Sins G.C. Sinterniklaas C. Slobbe H. Sloots Marcel Smits van Waesberghe Marco Smulders Inge Snoep-Vliegenthart F. Soeten Hans Spierings R. Spijk W.J. Spoormaker Vera Spruit Erik van der Steen Irene van der Steen-Stolk T. Stieber Barry Stolk E. Stolk B. Stolk R. Stoppelenburg Arie-Willem Stout Wout van Straten Huub Straus I.C. Tabink J.M. Tabink Salina Teeuw Renske van der Tempel L. van Thillo de Gelder Jaap Timmers Ben van den Tol Marlies van Troost L. Troost E.A.M. van Troost-Peeters Edwin Valenti Clari Martijn van der Valk Sandra Vanterpool B. van Veelen Ard van Veen Jethro van Veen H.F. Veen B. Veeze G. Verbaas J. Verhagen C.H.M. Verheij Marc Verschoor L. Versluis Sander Vervoort I. Verzijl Willem Veth Helga Vijfvinkel Mark Vijver Tom Vink Inge Vink-Toet Ad Visser Aad van Vliet A.C. van Vliet Margriet van Vliet Richard van Vliet Ben Voets Adjan Vos Veri Vredenduin T. de Vries Natalie de Vries-Schulte D.S. de Waard E.J. Walgaard R. Walinga C. Waringa H.P.F. Waumans Hans van Werkhoven Erwin Weterings Marjoleine Wezemer Annemiek Wienke Jeannette Wijnmalen Aad Wijntjes L. Wijntjes Laurens Wilhelm Martijn Willeboer Ellen Willeboer-Tromp Gert Wit Hubert-Jan de With Mariëlle Witte Jorrit van der Woerdt Patrick Wolbersen Tieneke Wolfert Johan van Wolfswinkel Fam. Wong U.D. Woroniecka P. Wouda Peter Wunderink Tanja Yakimovich Cor van Zadelhoff Daan van Zanten Ingrid van Zanten Lennard van Zanten Gerard Zantman M. Zinschitz-Wassenaar Maarten Zonruiter

Inhoudsopgave

Introductie 05

Streefbeeld Albrandswaard 2025 07

Een netwerk van makers 11

De ‘smaak’ van Albrandswaard 15

Scharnierpunt 2012: waar staan we? 19

Visie 29

De Toekomstvisie Albrandswaard 2025 wordt ‘opgediend’ in een vijfgangenmenu. Het gaat om vijf maal een o:

Ondernemen 31

Ontspannen 35

Ontmoeten 41

Ontplooien 47

Ontketenen 51

Toekomstvisie Albrandswaard 2025

Introductie

Voor u ligt de Toekomstvisie Albrandswaard 2025. De visie is het resultaat van vele bijeenkomsten met honderden bewoners en ondernemers. Het proces dat de afgelopen zes maanden is doorlopen heeft vele ideeën op tafel gebracht. De gemeente als geheel, en Rhoon, Poortugaal en Portland in het bijzonder, hebben grote betekenis voor burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Waar bij de start rekening werd gehouden met grote verschillen in opvattingen en richtingen – die zouden leiden tot uiteenlopende toekomstscenario's – bleek er sprake van grote eensgezindheid. Het beeld van Albrandswaard als 'dorpen tussen groen en stad' is voor velen herkenbaar. Mensen zien een goede gemeente, een vertrouwde omgeving en een samenleving waarin zij zich thuis voelen.

Die eensgezindheid in opvattingen betekent niet dat alles blijft zoals het is. Integendeel: burgers en ondernemers zien kansen om van een goede gemeente – die Albrandswaard is – een betere te maken, of wellicht de beste. De Toekomstvisie geeft hier richting aan. Hoe moet de gemeente zich op het gebied van werken, wonen, onderwijs, recreatie en bestuur ontwikkelen, om aan te sluiten bij de wensen en de opvattingen van huidige en toekomstige generaties? De genoemde ontwikkelgebieden zijn in de visie gevat in vijf o's: Ondernemen (werken), Ontspannen (recreëren), Ontmoeten (wonen), Ontplooien (leren) en Ontketenen (besturen). In een apart verschenen Ingrediëntenboek zijn voor deze ontwikkelgebieden allerlei wensen, ambities, ideeën en plannen bijeengebracht.

In de Toekomstvisie wordt een aantal initiatieven en ideeën genoemd om te laten zien op welke manieren het streefbeeld in deze visie bereikt kan worden. Concrete keuzes moeten de komende jaren door de burgers van Albrandswaard zelf gemaakt worden. De gemeente heeft niet de taak om alle mooie plannen ten uitvoer te brengen, maar om initiatieven van burgers, organisaties en bedrijven te ondersteunen en daarbij de ontwikkelingsrichting van het streefbeeld te bewaken. De ideeën die passen in de maatschappelijke en economische omstandigheden op weg naar 2025 worden uitgewerkt.

Het college en de gemeenteraad hopen dat u door de Toekomstvisie de smaak te pakken krijgt – de smaak van Albrandswaard. Want samen met u maken we van onze gemeente de beste. Mede namens de gemeenteraad bedank ik iedereen die zich heeft ingezet om 'de smaak van onze werelddorpen voor te proeven'.

Namens het college van burgemeester en wethouders,

Bert Euser
Portefeuillehouder Toekomstvisie Albrandswaard 2025.

Albrandswaard 2025

Streefbeeld Albrandswaard 2025

Prioriteiten

1. De gemeente staat dicht bij haar burgers en partners.
2. Geen standaard woningbouw, maar maatwerk: dorps en levensloopbestendig.
3. Bedrijvigheid: geen grote hallen, maar vernieuwing en verbetering. Nadruk op kleinschalige dienstverlening (kantoorvilla's) en dorpse bedrijvigheid (ambachtelijkheid).
4. Van een puur agrarische productie naar 'natuurlijk' boeren (verbreden en duurzaam).
5. Gemeente, bewoners, ondernemers, zorginstellingen en vrijwilligersorganisaties zorgen samen voor een excellente openbare ruimte.

Het is 2025. De gemeente Albrandswaard heeft zich sinds 2012 gericht op het 'met smaak' ontwikkelen van de dorpskernen en het landschap, het verbeteren van recreatiemogelijkheden en ontmoetingsplekken, het ruimte bieden aan ondernemerschap en het stimuleren van een 'lerende' bevolking.

De ruimtelijke inrichting van Rhoon, Poortugaal, Portland en het omliggende landschap is minder functioneel. De nadruk ligt op het eigen karakter van de kernen, met mooie en toegankelijke dijkstructuren, polders, cultuurhistorische gebouwen en monumentale bomen – in harmonie met nieuwe vormen van bebouwing, infrastructuur en groen. De relatie tussen de dorpen en de Oude Maas is versterkt en de Groene Kruisweg verbeterd, passend bij de landelijke en recreatieve uitstraling van de gemeente.

Het werken in 2025 is flexibel, met een open blik op de kansen die het nabij gelegen Rotterdam als wereldstad en wereldhaven biedt. Havengerelateerde diensten - maritiem, logistiek en kleinschalige kennisindustrie - hebben zich versterkt, onder meer door hoge ambities ten aanzien van de uitstraling van kantoorpanden en de openbare ruimte – aansluitend bij het dorpse karakter van Albrandswaard. Bestaande bedrijventerreinen zijn gemoderniseerd en lastige 'mengzones' – waar woningen en bedrijven last van elkaar hebben – hebben een duidelijke bestemming gekregen. Nieuwe sectoren als stadslandbouw en duurzame technologieën hebben de ruimte gekregen. De ondernemerscultuur en de uitstekende mogelijkheden zorgen dat jongeren hier graag blijven wonen. Er zijn nieuwe ontmoetingsplekken voor het 'nieuwe werken', zoals het gemeentehuis. De winkelharten in de dorpskernen zijn gerevitaliseerd en de ICT-infrastructuur is uitmuntend.

Albrandswaard heeft in 2025 een sterke recreatieve sector, onder meer door samenhang in het aanbod. Grote en vervallen recreatieterreinen langs de Oude Maas zijn getransformeerd tot smaakvolle recreatieve bestemmingen, die zich op regionaal niveau onderscheiden. Dit leidt tot nieuwe banen en nieuwe economische 'dragers' van het historische polderlandschap. Boeren beheren het landschap en de aangelegde natuur. De agrarische sector is gemengd, duurzaam, biologisch en gericht op streekproducten. In de dorpen zijn eetbare plantsoenen en fruitbomen aangeplant. Het keurmerk Appellation Albrandswaard staat in de regio hoog aangeschreven voor lokale en gezonde producten. De horeca draagt met bijzondere arrangementen en kleinschalige

Albrandswaard 2025

verblijfsmogelijkheden – denk aan bed-and-breakfast – bij aan de couleur locale. Er zijn meer en betere mogelijkheden voor fietsen, wandelen, varen, golfen, paardrijden, zwemmen, trouwen, en het bezoeken van monumenten en evenementen. De oevers van de Oude Maas zijn natuurlijk, zichtbaar en toegankelijk. De jachthavens hebben een grote recreatieve betekenis en tussen de dorpen de dorpen en het landschap zijn nieuwe recreatieve vaarverbindingen gerealiseerd. Albrandswaard is bekend om het excellente beheer van de openbare ruimte – omdat het met verschillende partijen is opgepakt.

In 2025 komen meer initiatieven vanuit de samenleving. Een actief verenigingsleven zorgt voor een veelheid aan ontmoetingsmogelijkheden. Bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties nemen het initiatief, en de gemeente regisseert en ondersteunt zonder de initiatieven over te nemen – een fundamenteel andere rolverdeling. Maatschappelijke voorzieningen zijn slim georganiseerd: aanbieders werken samen om op elk moment en met hoge kwaliteit in de maatschappelijke behoeften te voorzien. Welzijn, zorg, onderwijs, recreatie, werkgelegenheid en sport zijn in 2025 geclusterd in nieuwe, op de maatschappelijke vraag georiënteerde arrangementen. Ontmoetingsruimtes worden gedeeld en intensief gebruikt. Doordat niet alleen inwoners, maar ook bezoekers van buiten de voorzieningen gebruiken, is er voldoende draagvlak om de kwaliteit in stand te houden.
De inrichting van de dorpspleinen is gericht op ontmoeting. Door een juiste mix van winkels, horeca, bedrijven gericht op persoonlijke verzorging en gezondheid en medische en maatschappelijke voorzieningen, is de verblijfskwaliteit van dorpscentra enorm toegenomen – waardoor mensen hun geld weer in het eigen dorp uitgeven. In Albrandswaard zijn sinds 2012 slechts beperkt woningen bijgebouwd, vooral op een fijnmazige en organische manier. Met de bouw van kleinschalige 55+-woningen rond de dorpscentra, en door de versterking van het voorzieningenaanbod, is invulling gegeven aan het begrip woon-zorgzones. Een grote, haast onzichtbare verandering is de aanpassing van bestaande woningen voor 55-plussers, starters en één- en tweepersoonshuishoudens, en de bouw van bijzondere woonmilieus.

In 2025 is het permanent blijven leren voor jong en oud de norm. Scholen, bedrijven en instellingen werken samen aan de permanente ontplooiing en ontwikkeling van talent. Er zijn nieuwe relaties tussen scholen, bibliotheken, de buitenschoolse opvang, ondernemers, verenigingen en vrijwilligersorganisaties, op lokaal, regionaal en internationaal niveau. Het motto van 'een leven lang leren' loopt als een rode draad door welzijn, zorg, recreatie, werkgelegenheid en sport. De gemeente heeft een actieve rol in het stimuleren van nieuwe leerarrangementen. Bedrijven in Albrandswaard weten talenten aan zich te binden.
De gemeente staat in 2025 dicht bij haar burgers en werkt goed samen met haar buurgemeenten. De gemeente is een regiegemeente die initiatieven en zelforganisatie van derden stimuleert en begeleidt, zonder ze over te nemen. De gemeente zet in op duurzame ontwikkeling en maatschappelijke verdienmodellen

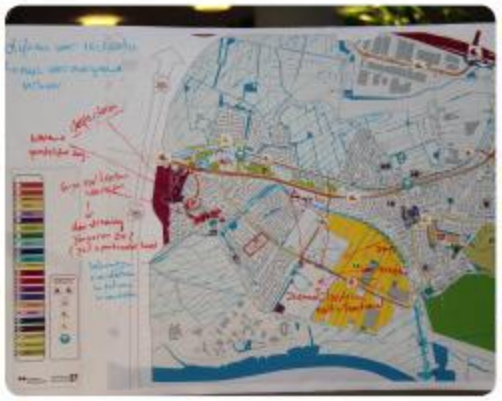

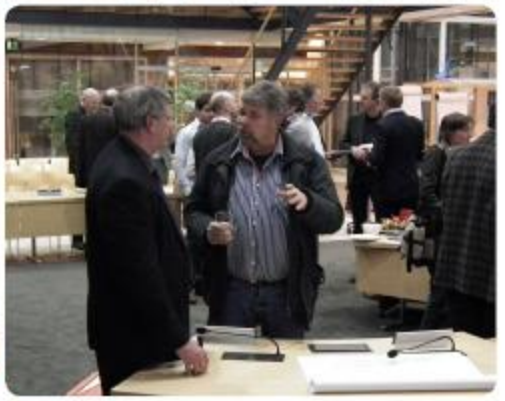

Toekomstvisie 2025
Gemeente Albrandswaard
Werkatelier 'Leren in de dorpen'

Een netwerk van makers
Van wie is deze visie en waarom?

De Toekomstvisie Albrandswaard geeft op hoofdlijnen richting aan de ontwikkeling van Albrandswaard tot 2025. Het gaat dan niet over de gedetailleerde invulling – zoals het wel of niet bouwen van een speeltuin of zwembad. Het gaat over de vraag: Wat voor gemeente wil Albrandswaard over 15 jaar zijn?

De Toekomstvisie helpt om in te spelen op zaken die binnen nu en vijftien jaar op de gemeente afkomen. Het is een strategisch document. De visie is het vertrekpunt voor het beleid dat de gemeente maakt en ondersteunt politici en bestuurders in het nemen van beslissingen.

De Toekomstvisie is integraal, omdat het over alle onderwerpen gaat die voor de gemeente belangrijk zijn – zoals ruimtelijke ordening, veiligheid, wonen, welzijn en economie.

De Toekomstvisie 'Werelddorpen met smaak' is als een vijfgangenmenu, samengesteld uit rijke en lokale 'gerechten'. De gemeente heeft de visie in nauwe samenwerking met burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties opgesteld. Door hun inbreng is de samenstelling van het 'vijfgangenmenu' verrijkt en is de visie een echt lokaal product. Bovendien heeft de gemeente hen hard nodig als ze samen voor de uitvoering van initiatieven 'de keuken in gaan'.

De Toekomstvisie was onderwerp van gesprek tijdens meerdere bijeenkomsten:

- Zoals bij aanvang in de 'toekomsttour': vijf avonden in Rhoon, Poortugaal en Portland, en een ondernemerstafel, waar ideeën over de toekomst gedeeld werden.
- Er zijn gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers op het gebied van welzijn en zorg, landschap, ondernemen, de regio, jongeren, kunst, cultuur en recreatie en sport.
- Vervolgens gingen tijdens vier themabijeenkomsten bewoners en vertegenwoordigers van bedrijven en organisaties met elkaar in gesprek over landschapsbeleving, over het leven in de dorpen, over ondernemerschap en over 'een leven lang leren'. Tijdens die avonden zijn de bouwstenen voor het streefbeeld verzameld.
- Uiteraard hebben bijeenkomsten plaatsgevonden met raads- en collegeleden en experts uit de ambtelijke organisatie.
- Tot slot is gebruik gemaakt van onderzoeken, reacties op de Toekomstvisiekrant en de website, en de resultaten van de door 1200 mensen ingevulde huis-aan-huisenquête.

Uiteindelijk hebben bijna 500 personen bijgedragen aan deze visie – niet voor niets staan hun namen vermeld op het binnenblad van de omslag.

De Toekomstvisie is geen eindstation, maar een begin, het startsein om de komende jaren met velen en in allerlei netwerken de toekomst vorm te geven. Met een aantal ideeën is de gemeente al aan de slag.

De toekomst is dus begonnen.

behoud historische panden

groene verbindingen tot in centra

groene dagelijkse routes naar metro

gevarieerder groen

natuurvriendelijke oevers

meer smaak

biodiversiteit

groene energie

zelfvoorzienend in energie

goede onderhoudsgemeente

geen groei

mens centraal

een eigen baken

landelijk en Hollands

geen hoogbouw

Oude Maas bij dorp betrekken

betere naam dan Albrandswaard

Slot Valckesteyn terugbouwen

gemeente promoten in Rotterdamse regio

geen hoogbouw

Groene Kruisweg moet dorps karakter krijgen

eigen producten

agrarische 'koopgoot'

onbekendheid verminderen

Albrandswaard

De 'smaak' van de Albrandswaard

Burgers

De gemeente Albrandswaard bestaat uit de gemeenschappen Rhoon, Poortugaal en Portland. Er zijn 25.000 inwoners, 2.000 bedrijven en ruim 8.000 arbeidsplaatsen.

Op weg naar 2025 blijft de bevolking gelijk in omvang, maar groeit het aantal inwoners ouder dan 55 jaar van 6.000 naar 8.500. Het merendeel van de huishoudens bestaat, ook in 2025, uit gezinnen, al daalt die groep naar 3.500. Het aantal huishoudens met één of twee personen boven de 55 jaar stijgt met 2.000 naar ruim 5.000. Drie categorieën huishoudens zijn typerend: jonge moderne gezinnen in Portland en Poortugaal, welgestelde 'empty-nesters' in Rhoon en oudere modale gezinnen in Poortugaal. In Albrandswaard wonen ruim 60 nationaliteiten: expats die werken in de Rotterdamse regio en wonen in de kindvriendelijke woonmilieus van Albrandswaard. Vroeger was de gemeente als buitenplaats in trek – nu is het één van de kansrijke gebieden voor landelijk wonen in de regio.

De wereldstad vlakbij

Albrandswaard is de 'groene long' van een verstedelijkte regio. Nergens aan de zuidrand van de Stadsregio Rotterdam ligt een agrarisch landschap op zo'n korte afstand van het Rotterdamse centrum, goed ontsloten door metro en autosnelwegen. De bewoners van Albrandswaard wonen met plezier in een 'smaakvol' landschap met streekproducten en fiets-, wandel- en vaarmogelijkheden. Tegelijkertijd ervaren ze de gemakken van de wereldstad: werken, winkelen, cultuur, onderwijs en zorg. Mensen werken in de drukke stad of bezoeken stedelijke voorzieningen, maar daarna komen ze thuis in hun rustige werelddorp, en laten ze alles van zich af vallen. Spanning om de hoek, ontspanning thuis.

Landschap

Overal in Albrandswaard is het groen binnen twee minuten te bereiken. Het landschap heeft historische polders met fraaie dijkenstructuren, monumentale boerderijen, oude bomen, havens en het Kasteel van Rhoon. De gemeente ligt aan de Oude Maas met bijzondere natuur en is onderdeel van de staande-mastroute van het IJsselmeer naar Zeeland.

Dorpen

De bewoners identificeren zich met hun dorp. Het dorpse karakter uit zich in kleinschaligheid, laagbouw, groen, rust, lokale winkels, een actief verenigingsleven en een betrokken gemeenschap, waar mensen zich voor inzetten. De sociale banden zijn sterker dan in de stad, maar toenemende individualisering zet ook in Albrandswaard de betrokkenheid bij de gemeenschap en de omgeving onder druk. De bevolking is ondernemend. Van oudsher zijn er verschillen tussen Poortugaal – socialistisch, arbeiders – en Rhoon – christelijk-liberaal, welgesteld – maar naar verwachting nemen die verschillen in de toekomst af. Poortugaal en Rhoon hebben veel historie, Portland is nieuw.

Ondanks de cultuurverschillen tussen de dorpen, is er veel dat bindt. De dorpen zijn in historisch, economisch en cultureel opzicht sterk gevormd door de ligging tussen de wereldstad en wereldhaven Rotterdam in het noorden en de open polderlandschappen van de Zuid-

Snelweg A4
Distripark Albrandswaard
Snelweg A15
Groene Kruisweg
Poortugaal
Groene Kruisweg
Rhoon
Rhoonse Baan
Poortugaal
Rhoon
Portland
Essendijk
Polder
Polder
Oude Maas
Oude Maas

Hollandse eilanden in het zuiden. De tijdgeest van functionaliteit, uitbreiding, massarecreatie en massaproductie is de laatste decennia van grote invloed geweest op het aanzien van de dorpen en het landschap. De kwaliteit nam af door het verdwijnen van bomen, door het verval en de sloop van cultuurhistorische panden en elementen, door de toevoeging van bebouwing en groen met onvoldoende kwaliteit.

Rhoon ontstaat in 1199 als Biggo van Duyveland het recht koopt een kasteel te bouwen. Dit kasteel wordt met de Sint Elisabethsvloed in 1421 verwoest. Daarna wordt het Kasteel van Rhoon gebouwd – in 1598 gemoderniseerd tot het huidige karakter. Na de Elisabethsvloed zijn ook de dorpskerk en Het Huis te Pendrecht, het huidige Wapen van Rhoon, gebouwd. Deze gebouwen markeerden het centrum van Rhoon.

Vervolgens is polder na polder ingedijkt. Eeuwenlang groeit Rhoon op geleidelijke wijze langs de polderdijken. Vooral langs de Rijsdijk en Dorpsdijk liggen nog fraaie historische buitenplaatsen. Later is de ruimte tussen de dijken bebouwd, en deze verweving van dorp en historische dijken is bijzonder. Het dorp heeft goede winkels die voorzien in de dagelijkse behoeften, maar het aanbod aan horeca en niet-dagelijkse voorzieningen is beperkt. Het dorp is door de metro goed verbonden met Rotterdam.

Het land van Poortugaal wordt al in de vierde eeuw voor Christus bewoond, maar deze bewoning verdwijnt door een stijging van de zeespiegel. In de tweede eeuw na Christus vestigen mensen zich opnieuw in het gebied, en wel aan de kreek De Breede Vliet bij de huidige Kerkstraat. Rond 1170 begint de bedijking van het lage land, met onder meer de aanleg van de huidige Welhoeksedijk. Het dorp Poortugaal bestaat in eerste instantie uit boerderijen op de oeverwal en behoort in die jaren tot het gebied van de Heren van Putten uit Geervliet, die bij hun woontoren een hofkerk bouwden – de huidige kerk aan de Groene Kruisweg. Tussen 1304 en 1311 bouwt Nicolaas III van Putten en Strijen, op de kruising waar Maas en Merwede samenkomen Slot Valckesteyn. Dit slot heeft tot 1590 een belangrijke militaire rol. In 1824 wordt het kasteel door de erfgenamen van schout Pieter Johan Tijken verkocht en vervolgens gesloopt. De restanten liggen aan de rand van het huidige bos Valckesteyn.

Poortugaal is oorspronkelijk een lintdorp, ontstaan op de oeverwal. Vanaf 1590 wordt een nieuwe kern gebouwd rond de Dorpsstraat. Deze kern is pittoresk en interessant voor recreatie. Poortugaal is op bijzondere wijze verweven met het landschap en de historische dijken. Buiten het centrum staan veel grote huizen. Het dorp beschikt over voldoende dagelijkse voorzieningen en is door de metro goed verbonden met Rotterdam. Vanaf 1909 is in de omgeving een psychiatrische kliniek gevestigd. Het gaat om Maasoord, het huidige Delta Psychiatrisch Centrum ten zuiden van Poortugaal, dat haast een dorp op zich is.

De bouw van Portland startte in 1997, gelijktijdig met de aanleg van de Vinex-wijk Carnisselande in Barendrecht. Het is een moderne woonkern in een waterrijke en landelijke omgeving. De ontsluiting voor auto's is prima, het openbaar vervoer redelijk. In de basisbehoeften wordt voorzien.

Scharnierpunt 2012
Waar staan we?

De afgelopen decennia stonden in het teken van groei, bouwen en uitbreiden: woonwijken, infrastructuur, bedrijfsterreinen, recreatiegebieden. Deze periode van demografische en economische groei is ten einde. Albrandswaard is geen krimpgemeente, maar stabiliseert. Dat wil niet zeggen dat er geen kwalitatieve opgaven zijn om aan te werken. Anno 2012 staat de gemeente op het scharnierpunt van 'meer naar beter'.
Want te lang lag de nadruk op de kwantiteit: meer bedrijven, meer wonen, meer recreëren, meer sport, meer onderwijs. Er was te weinig aandacht voor kwaliteit, voor de versterking van het karakter van de dorpen, de wijken en het landschap. Oude kwaliteiten zijn versnipperd geraakt en deels verstopt. Op een aantal plekken is sprake van suboptimaal gebruik en van verval. Wanneer de verspreid liggende kwaliteiten voor het voetlicht worden gebracht, en met elkaar in verband, komt dat ten goede aan het wonen, het werken en het recreëren – en kunnen Rhoon en Poortugaal zich met recht profileren als 'werelddorpen'. Deze ambitie kan niet eenvoudig door sloop en nieuwbouw bereikt worden, maar moet met gevoel en smaak worden ingevuld.
Het is de reden dat het woord 'smaak' een belangrijke rol speelt in deze visie. 'Smaak' is wat Albrandswaard te bieden heeft, maar in delen van de gemeente moet nog meer 'smaak' ontwikkeld worden. Dit kan de gemeente niet alleen, daar zijn lokale smaakmakers voor nodig.

Hieronder volgt een overzicht van belangrijke verschuivingen en veranderingen waar Albrandswaard de komende jaren mee te maken krijgt.

Zorg
De zorg heeft te maken met grote bezuinigingen en verschuivende verantwoordelijkheden. Doordat de zorg en het wonen van elkaar gescheiden worden, komen steeds meer mensen met een zorgvraag in woonwijken terecht. Zelfstandigheid wordt bevorderd – in aansluiting op de trend dat we gezonder oud worden en langer zelfstandig blijven. Mensen met een zorgbehoefte dienen eerst zelf hun zorgvraag op te lossen, vervolgens familie en vrienden te vragen, dan naar groepsvoorzieningen te kijken en pas in laatste instantie naar specialistische zorgvoorzieningen.

Recreatie, kunst en cultuur
Recreatie, kunst en cultuur zijn belangrijk voor de beleving van de omgeving. Dit biedt kansen voor de verdere ontwikkeling van 'recreatie met smaak'. De kunstsector is redelijk vertegenwoordigd in Albrandswaard. Het aantrekken van kunstenaars is een impuls voor het culturele leven. De organisatoren van festivals vinden op het moment echter steeds moeilijker vrijwilligers. Vooral de categorie tussen 25 en 50 jaar ontbreekt, omdat deze leeftijdsgroep druk is met werk en gezin.

Sport
De grootste sporten in Albrandswaard zijn voetbal, tennis, korfbal, hockey, badminton en judo. Klein in omvang, maar groot in naam zijn schietsportvereniging Het Trefpunt – met nederlandse kampioenen – en de Rhoonse Ruiters met het landelijke dressuurevenement Ascot. Vrijwel alle kinderen doen aan sport, een groot deel combineert zelfs twee of drie sporten. Ongeorganiseerde sporten, zoals hardlopen, wandelen en skaten, zijn populair omdat mensen dan hun eigen tijd kunnen bepalen. Doordat het 'ouderwetse' verenigingsleven

terugloopt, komen verenigingen voor een keuze te staan: professionaliseren door het genereren van nieuwe inkomsten of zichzelf profileren als een vereniging van vrijwilligers.
Welzijn, zorg, fysiotherapie en sport zijn niet meer los van elkaar te zien. Nieuwe investeringen zijn nodig voor de binnensport en een deel van de buitensport.

Landschap en natuur

De plannen voor natuurontwikkeling in het 600 hectare grote Buytenland gaan velen aan het hart. Omdat de grond van goede landbouwkwaliteit is, kan agrarisch (natuur)beheer bijdragen aan het behoud en de versterking van het landschap. Daarbij komt dat steeds meer agrarische bedrijven zich richten op de consumenten uit de dorpen en de steden in de omgeving. Ze brengen hun producten direct aan de man. Het leidt tot gemengde en verbrede bedrijfsactiviteiten, zoals de verkoop van streekproducten – inspelend op de maatschappelijke behoefte aan bewust, gezond en eerlijk voedsel – en de opvang van pensionpaarden, maar ook activiteiten op het gebied van recreatie en zorg. Langs de Oude Maas hebben ondernemers en natuur- en recreatieorganisaties plannen om meer te doen met de mogelijkheden van de rivieroevers.

Jeugd

Voor kinderen en jongeren zijn in Rhoon en Poortugaal voldoende voorzieningen – maar die worden niet altijd even goed gebruikt. Bijna alle kinderen zitten bij een club of vereniging en er zijn voldoende informele ontmoetings- en speelplekken, zoals trapveldjes en hangplekken. De opgave ligt vooral in Portland, waar een gebrek is aan informele sport- en ontmoetingsplekken. In Rhoon en Poortugaal nemen de jongeren van toen, nu twintigers en dertigers, de jongeren van nu mee bij nieuwe activiteiten – in Portland ontbreekt zo'n generatie.

Wonen

Na de realisatie van Portland en Essendael is er waarschijnlijk geen behoefte aan grote uitbreidingslocaties. Het accent verschuift de komende decennia van 'meer naar beter': toevoeging van bijzondere woonmilieus, het geschikt maken van woningen voor ouderen, het realiseren van woon-zorgzones en enkele herstructureringsopgaven.

Economie

De regio rond Albrandswaard heeft te maken met een vertraagde economische groei en bevolkingskrimp. Tegelijkertijd heeft de Zuidvleugel potentie, met de Rotterdamse havenindustrie als stevig basis. De containerhaven groeit de komende jaren door de ontwikkeling van de Tweede Maasvlakte. Dit betekent meer vervoer via spoor, weg en water, een toename van 10.000 arbeidsplaatsen en de bijbehorende vraag naar woningen in de omgeving. Daarnaast hebben enkele economische sectoren groeimogelijkheden, zoals duurzame technologieën, bijvoorbeeld op het gebied van biomassa en recycling. Deze nieuwe sectoren zijn een mooie aanvulling op het ruige imago van het industriële havencomplex. Het samenwerkingsverband CleanTech Delta is een interessant ontwikkelprofiel voor de Rotterdamse stadsregio, met de koppeling tussen kennis en techniek en de delta. Een goede ICT-infrastructuur is dan een vereiste.
Bedrijven opereren internationaal, steeds meer mensen uit Albrandswaard verlaten voor hun werk het land, en de gemeente wordt steeds vaker bezocht door ondernemers uit Dubai, China en de Verenigde Staten.
Bedrijven worden kleiner, voor zzp'ers moet een aantrekkelijk werkklimaat gecreëerd worden.

Onder invloed van internettoepassingen en 'Het Nieuwe Werken' vervagen de grenzen tussen wonen, werken en recreëren. Het gaat niet meer om bedrijfsorganisaties, maar om netwerken van mensen: het clusteren van kennis en disciplines is dan gewenst, net als een goede digitale infrastructuur zoals glasvezel.
De winkels in Albrandswaard krijgen de komende jaren te maken met de gevolgen van winkelen op internet. De branche verwacht dat in 2025 dertig procent minder winkels nodig zijn. Het is dus zaak niet alleen te investeren in het aantal vierkante meter winkeloppervlak – onderzoek toont aan dat de groei van het winkeloppervlak de afgelopen jaren niet heeft geleid tot omzetstijging – maar in de kwaliteit van het winkelaanbod om zo de belevingswaarde te vergroten. Beleving is immers het toverwoord waarmee winkels kunnen concurreren met het internet: winkelen met smaak.
Tot slot de wens tot duurzaam ondernemen – onder invloed van maatschappelijke belangstelling – en het tekort aan talentvolle werknemers. De kwalitatieve krapte op de arbeidsmarkt maakt het investeren in ontplooiing en het 'leven lang leren' noodzakelijk.

Infrastructuur

De planvorming voor het zuidelijke tracé van de A4 start waarschijnlijk vanaf 2020. De realisatie van de zogenoemde Blauwe en Groene Verbinding - de vaar- en fietsroute tussen Rotterdam en Albrandswaard - is gestart. De Groene Kruisweg is bepalend voor het imago van de gemeente. Het is een drukke weg die geen recht doet aan de kwaliteiten die aan weerszijden liggen. Om het imago te verbeteren, is het nodig om omgeving van de Groene Kruisweg en de metro te transformeren tot een spannend samenspel van uitnodigende landschaps- en dorpspanorama's.

Inkomen

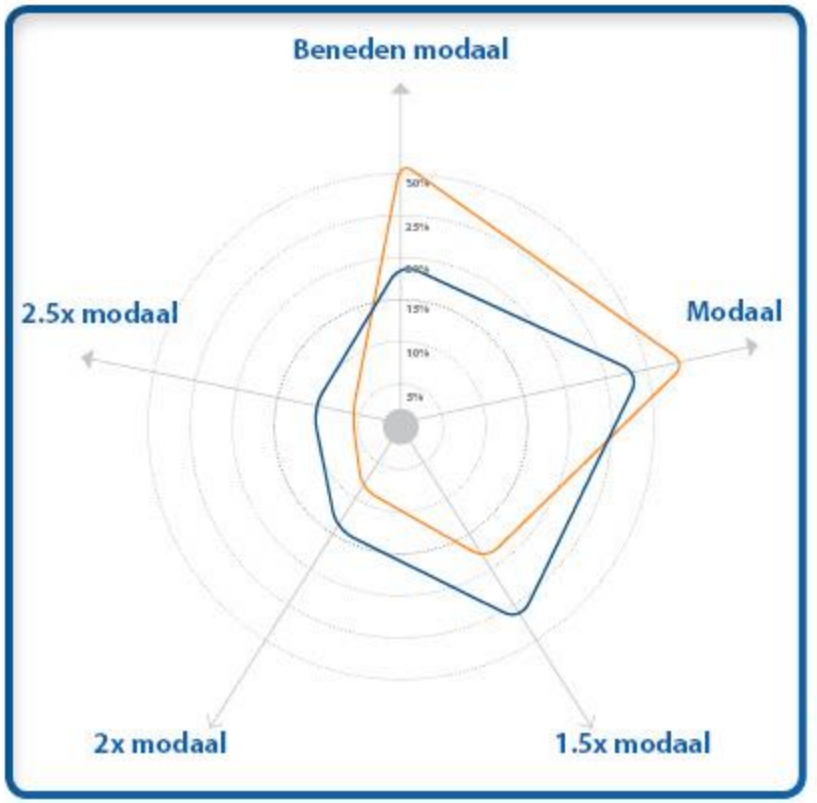

Consumentenprofielen

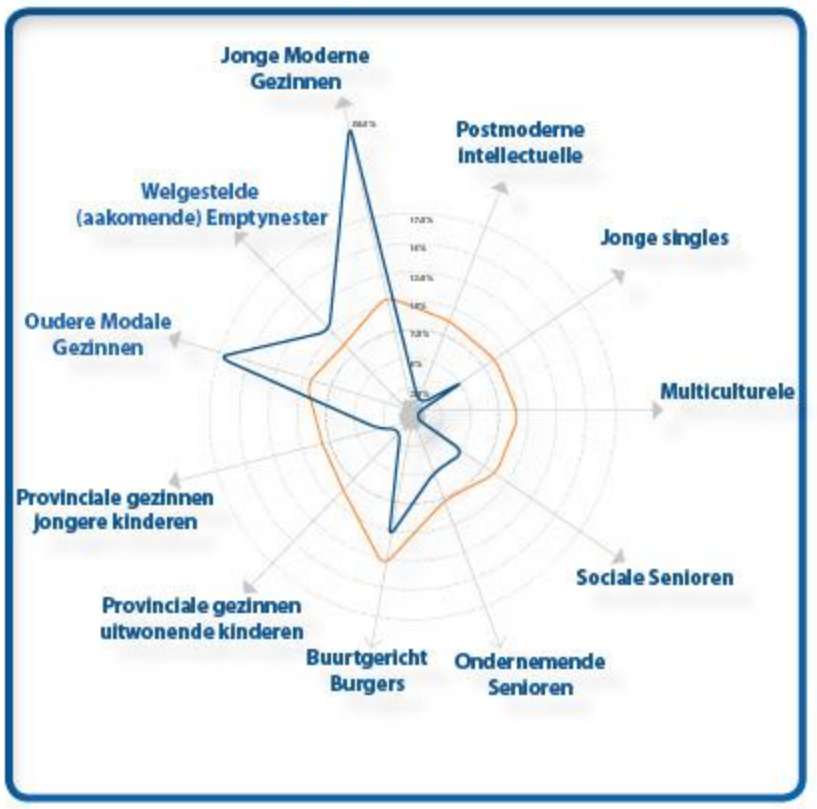

commerciële verhuur
welzijnsvoorzieningen
voorzieningen zzp'ers in de kernen
creatieve jonge mensen betrekken
glasvezel
we ondernemen
lokaal aanbesteden
veiligheid
kleine havengerelateerde kantoren
grootschalige ontmoetingsruimte
dè trouwgemeente van de regio
ondernemersloket
panden omzetten voor ZZP'ers
Rabobankpand leeg
bibliotheken
flexibele kantoorruimte
incubator
duurzame herstructurering
bedrijfsverzamelgebouw
business lounge
vergaderfaciliteiten horeca
investeren in onderwijs
ondernemersnetwerken stimuleren
heldere regelgeving
bereikbaarheid bedrijventerreinen
pluriforme bevolking
kwaliteit openbare ruimte bedrijventerreinen
Bedrijfsinvesteringszone

buitenzwembad terug
renclubjes vrouwen
eetbare plantsoenen
we ontspannen
fruitbomen
stadslandbouw
groenere Oude Maas
recreatie uitbreiden
groenere dorpen
groenere pleinen
kapvergunning volwassen bomen
natuur- en milieueducatie
Rotterdamse oogst
halvering CO2-uitstoot
lokale producten
Rotterdam Climate Initiative
vogels in Kijveland
meer terrasjes
bijzondere natuur
parkwachter buitengebieden
fiets en wandelpaden
potentie jachthavens
Rhoonse Grienden behouden
biologisch, bewust
genieten van smaak
verse groenten aan huis
Ideeënoogst voor de toekomst

Franse dorpspleintjes
pleintje met horeca
speelvoorzieningen kinderen
natuurspeeltuinen
we ontmoeten
theehuis Portland
buitenconcert
braderie
veilige schoolroutes
continurooster scholen
supermall
boodschappencentrum Rhoon
weekmarkt Poortugaal
transferium
upgraden centrum Rhoon
zwerfvuil aanpakken
ov tot na theaterbezoek
één jongerenplek
ouderenwoningen in centra
betere verlichting
Rhoon als bolvorm
sluipverkeer Rhoon weren
Rivierweg voor doorgaand verkeer
meer ruimte voetgangers in dorpen
fietsroutes tussen dorpen
inbreiding voor uitbreiding
schoolproject zwerfvuil
flinke boetes zwerfvuil
opzoomeren
hoger peil openbare ruimte

Ideeënoogst voor de toekomst

groot tekort Buitenschoolse opvang Portland

skatebaan

ballorig

we ontplooien

crossbaan

hardloopparcours

meer jongerenvoorzieningen Portland

bovenbouw voortgezet onderwijs uitbreiden

roken jongeren bestrijden

maatschappelijke stages

brede school intensiveren

jeugd betrekken bij sportverenigingen

sleutelwerkplaats

agrarisch museum

ateliers kunstenaarsproducten

vervanging gymnastieklokalen

maatschappelijk ondernemerschap

repair café

leerwerkfabrieken

doe-test ipv CITO

techniekexcursies voor kinderen

open dag bedrijfsleven

bibliotheek als partner

lesprogramma wetenschap

lesprogramma natuureducatie

zzp-werkplekken bibliotheek

bibliotheek als informatiecentrum

congrescentrum en hotel bij Delta

technasium

niche school

Visie 2025

Met het waarom, de smaak en de veranderingen op zak kunnen we nu onze blik op de toekomst gaan richten. Waarheen willen we onze koers zetten? Ook deze hoofdstukken zijn ontstaan uit de rijke verzameling wensen, ideeën en ambities uit ons netwerk. In deze hoofdstukken beschrijven we de hoofdlijnen voor de visie. Wie naar de bron wil adviseren we om het achterliggende Ingrediëntenboek te lezen.

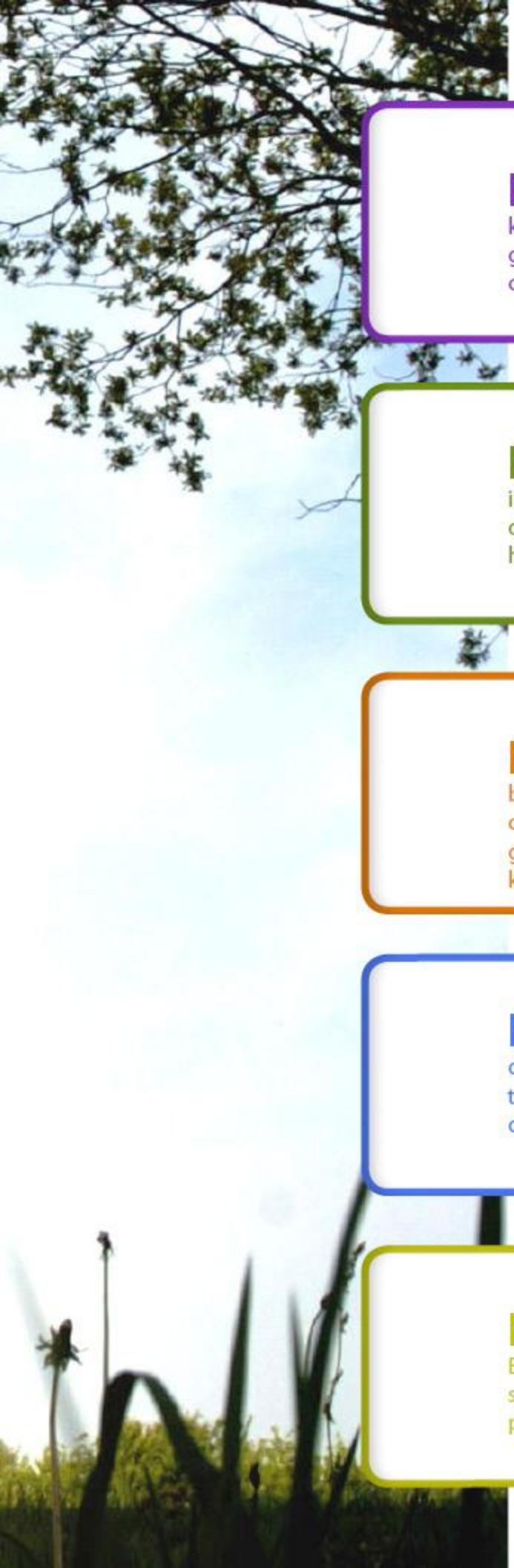

Naar 2025: We ondernemen:
Ondernemerschap is één van de kernkwaliteiten van de inwoners van Albrandswaard. Er zijn relatief veel arbeidsplaatsen in de gemeente: er zijn 2.000 bedrijven met ruim 8.000 arbeidsplaatsen op een arbeidsbevolking van circa 10.000 die in de gemeente woont.

Naar 2025: We ontspannen:
Het landschap van Albrandswaard is voor de inwoners de plek waar ze willen kunnen ontspannen, maar is ook voor bezoekers uit de verstedelijkte regio een groene oase. Het landschap in en rond de gemeente Albrandswaard heeft al veel smaak, maar die mag nog beter bekend worden.

Naar 2025: We ontmoeten:
De smaak van het leven in de dorpen begint misschien bij de woning, maar staat of valt vervolgens met de kwaliteit van de sociale, culturele en de fysieke omgeving. De rollen van burgers, ondernemers, verenigingen en gemeente veranderen. Zelforganisatie, ruimte voor eigen initiatief en vergroten van participatie komen steeds meer centraal te staan.

Naar 2025: We ontplooien:
Om ons te kunnen blijven richten op de wereld en steeds in te spelen op nieuwe ontwikkelingen zullen we maatschappelijk gezien toe gaan naar het principe dat het leren niet bij 18 of 25 jaar ophoudt, maar het hele leven lang doorgaat.

Naar 2025: We ontketenen:
Bij deze visie hoort een krachtige gemeente die dichtbij haar inwoners en partners staat, met hen samenwerkt, initiatief stimuleert en actief is in het lokale en regionale netwerk. De gemeente als platform voor het bijeenbrengen van initiatief en investering.

vitaal ondernemen
revitalisering winkelharten
participatie
zelforganisatie

servicegericht ondernemen
haven/industrie
kleinschalige kennisindustrie
(clean)tech
diensten
passend in dorps karakter
hoogwaardig woonmilieu
maritiem & logistiek

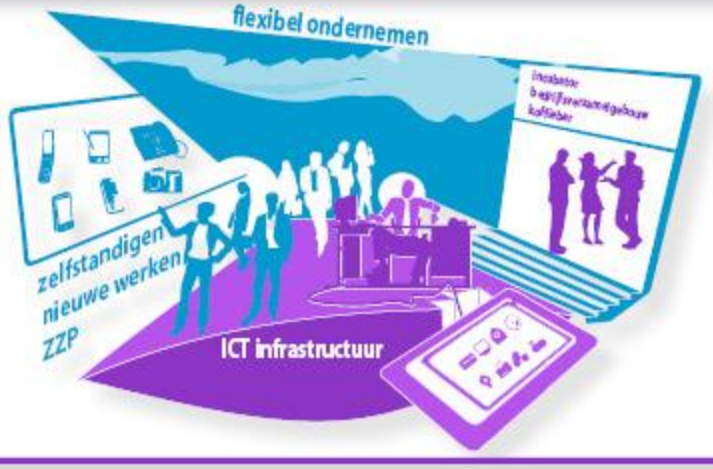
flexibel ondernemen
zelfstandigen
nieuwe werken
ZZP
ICT infrastructuur

ondernemen in verbondenheid
ontmoeten
betere ontmoetingsplekken
werken & leisure
slim delen
koffiebar
horeca
pleinen
leisure
(nieuwe) werken

Werkende dorpen
Naar 2025: we ondernemen

De meeste werkgelegenheid is te vinden in de vervoerssector en facilitaire diensten, op afstand gevolgd door bouw, groothandel en detailhandel. Binnen de facilitaire diensten is zorg een grote sector, vooral door de aanwezigheid van het Delta Psychiatrisch Centrum. Bij vervoer gaat het om de havengerelateerde, maritieme en logistieke dienstverlening, gevestigd langs de Groene Kruisweg, op bedrijventerrein Overhoeken en het distributiepark Eemhaven langs de A15. Andere sectoren zijn recreatie, detailhandel en ambachten. De agrarische sector is goed voor 29 bedrijven en 2% van de totale werkgelegenheid. Naast deze grootschalige bedrijvigheid gaat het de komende decennia vooral om het bevorderen van een kleinschalige en hoogwaardige economie gericht op zzp'ers, kantoorvilla's en dorpse ambachten.

Hoofdkoers voor ondernemen

- *Van uitbreiden naar vernieuwen:* geen nieuwe bedrijventerreinen, bestaande terreinen opknappen.
- *Van massa naar maatwerk:* niet de 'economie van de grote hallen', maar kwaliteit.
- *Van vast naar flexibel:* rekening houden met de omslag van vaste naar flexibele arbeid.
- *Van organisatie naar ontmoeting:* het netwerk van mensen wordt belangrijker dan het werken in grote organisaties.
- *Van enclave naar werelddorpen:* Albrandswaard keert zich niet af van de wereld, maar stelt zich open.

Uitwerking

- *Servicegemeente:* Albrandswaard is de 'servicegemeente' voor de Rotterdamse haven. Aansluitend op de aanwezige economie van havengerelateerde diensten, wordt ingezet op versterking van de internationale, kleinschalige kennisindustrie, op een manier die past bij het dorpse karakter. Denk aan kantoorvilla's in het groen langs de metrolijn en de Groene Kruisweg. Duurzaam ondernemen wordt gestimuleerd en er is ruimte voor opkomende sectoren als stadslandbouw en duurzame technologieën. Albrandswaard is gastvrij voor bedrijven die met weinig ruimte een plek in de luwte zoeken. Voldoende werkgelegenheid biedt jongeren perspectief op woning en werk binnen de gemeente.
- *Ontmoeten:* Er zijn meer en betere ontmoetingsplekken voor 'Het Nieuwe Werken', plekken die tevens te gebruiken zijn voor nieuwe welzijnsactiviteiten. Het gaat om gebouwen en plekken, zoals het Kasteel van Rhoon, restaurant Abel, Het Wapen van Rhoon, de golfbaan, de Magneet en Het Wapen van Poortugaal. Mogelijke nieuwe plekken zijn te vinden rond de metrostations, in de centra van Rhoon en Poortugaal, sport- en recreatiegelegenheden of in combinatie met functies als de bibliotheek of het toekomstige gemeentehuis.
- *Zelfstandigen:* Een gemeente van zelfstandigen: diverse panden - nieuw, of oud in een nieuw jasje - bieden ruimte aan de economische activiteiten van zzp'ers en 'Het Nieuwe Werken'. Kennisuitwisseling tussen zelfstandigen wordt steeds belangrijker. Een goed initiatief op dit vlak is de Albrandswaardse Business Club (digitaal),

Vitaal ondernemen: Met ondernemers en vastgoedeigenaren maakt de gemeente werk van de revitalisering van bedrijventerreinen en winkelharten. Daarbij hoort de aanleg van een uitmuntende ICT-infrastructuur.

Initiatieven en ideeën

Onderstaande concepten zijn bedacht door ondernemers en bewoners en geven handen en voeten aan de hierboven beschreven koers. Ze illustreren de wijze waarop de gemeente de Toekomstvisie ter hand wil nemen. Er zijn meer ideeën geopperd die zijn opgenomen in het apart verschenen Ingrediëntenboek. Welke ideeën uiteindelijk gerealiseerd worden, hangt af van de 'energie' die initiatiefnemers en gemeente weten te organiseren.

1. Huisvesting van kleinschalige bedrijvigheid, zoals starters en zzp'ers, met speciale aandacht voor eigenheid en dorpse uitstraling.

2. Verbeteren kennisuitwisseling tussen ondernemersnetwerken.

3. Meer ruimte voor het ondernemen in de realisatie, het beheer en de exploitatie van (maatschappelijke) voorzieningen.

Werk

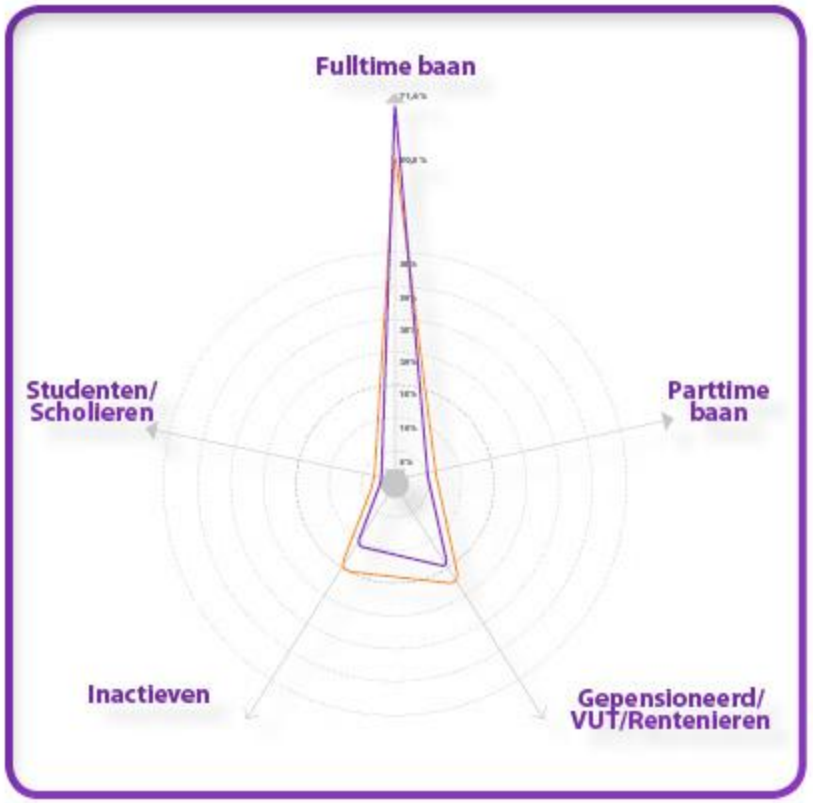

Legenda:
- Nederland
- Albrandswaard

Functies

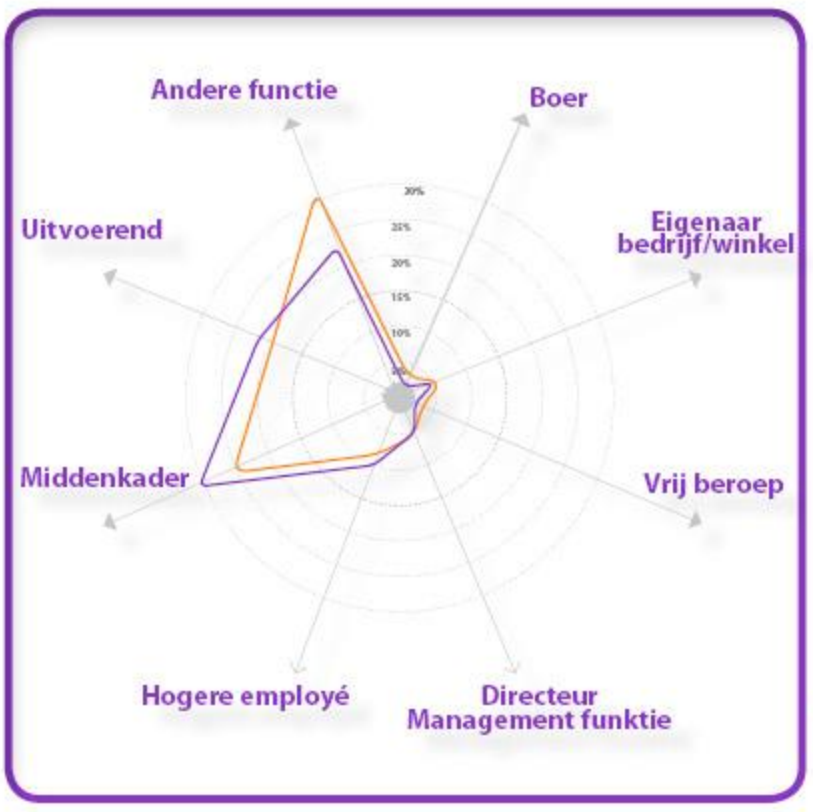

Legenda:
- Nederland
- Albrandswaard

fraai landschap
monumenten
cultuurhistorie
dijken
bomen
metro
Groene Kruisweg

levend landschap
Agrarisch beheer
Biologisch
Duurzaam
Streek

onderhouden landschap
slimmer beheren
beter beheren
samen beheren

recreatie landschap waterlandschap
kastelen
historie
trouwen
golf
kreken
havens
evenementen

Genieten van het landschap
Naar 2025: we ontspannen

Zorgboerderij De Buytenhof is met de verkoop van streekproducten en de inzet van mensen die moeilijk aan een reguliere baan komen, een voorbeeld van een nieuwe economische pijler voor het landelijk gebied: recreatie, zorg en zingeving. In de komende vijftien jaar wordt dit soort recreatiemogelijkheden uitgebouwd en de bekendheid ervan versterkt – voor de eigen bewoners en bezoekers uit de regio.
Voor recreatie zijn verbindingen belangrijk. In het wandel- en fietsnetwerk ontbreken belangrijke schakels. Er is geen bushalte bij het zwembad, en de waterpartijen tussen de kernen zijn niet verbonden, waardoor kanoën of een rondje schaatsen niet mogelijk is.

Hoofdkoers

- *Van los zand naar verbonden:* meer samenhang in het uiteenlopende recreatieve aanbod.

- *Van verval naar verfraaiing:* de voorzieningen voor massarecreatie uit de jaren zeventig voldoen niet meer en worden opgeknapt om de belevingswaarde te vergroten.

- *Van massa naar mozaïek:* niet het bedienen van zoveel mogelijk stedelingen staat centaal, maar een aaneenschakeling van uiteenlopende recreatieve kwaliteiten.

- *Van agrarische productie naar 'natuurlijk' boeren:* boeren beheren zoveel mogelijk het landschap en de natuur in combinatie met duurzame, biologische, op streekproducten en smaakervaring gerichte landbouw.

Uitwerking

- *Levend landschap:* Levend landschap betekent inzetten op 'natuurlijk' boeren: een combinatie van agrarisch landschapsbeheer met duurzame, biologische, op streekproducten en smaakervaring gerichte landbouw. De bij voorkeur gemengde agrarische bedrijven worden zoveel mogelijk voor het publiek opengesteld. Smaak is een belangrijk thema in het landelijk gebied, maar ook in de 'eetbare' plantsoenen en parken in de dorpen. Er komt een keurmerk voor lokale producten - de 'Appellation Albrandswaard' - en de horeca biedt bijzondere arrangementen en kleinschalige verblijfsmogelijkheden, zoals bed-and-breakfast. Bewoners en ondernemers worden gevraagd zich vrijwillig in te zetten om cultuurhistorische en landschappelijke kwaliteiten veilig te stellen. Een vereniging 'Albrandswaards Landschap' kan een belangrijke rol spelen.
- *Excellent beheer:* Excellent beheer betekent slimmere beheertechnieken en samenwerken met partners en bewoners. Zorginstellingen, ondernemers en vrijwilligersorganisaties organiseren samen de inzet van begeleid werk in onderhoud en beheer. De inzet van bewoners maakt maatwerk op buurtniveau mogelijk. In het natuur- en landschapsbeheer worden agrariërs de natuurlijke partners.
- *Recreatie:* In recreatiegemeente Albrandswaard zijn de mogelijkheden vergroot voor fietsen, wandelen, varen, evenementen, golf, paardensport, langeafstandsroutes, bed-and-breakfast, de jachthaven en de haventjes, kastelen, trouwen, zwemmen, horeca, buitenconcerten en outdooractiviteiten. Particuliere initiatieven voor een binnenzwembad en de heropening van het buitenbad kunnen rekenen op medewerking van de gemeente. Het gaat niet om massarecreatie, maar om rijk palet

aan activiteiten, met een leuk café, ambachtelijke producten en onderscheidende winkeltjes.

- *Water:* De gemeente gaat voor een recreatieve en natuurlijke ontwikkeling van wateroevers, voor betere recreatieve waterverbindingen, voor een goed functionerende jachthaven en voor fraaie kreken en grienden.
- *Beleving:* De 'smaak' van Albrandswaard is te zien in goed bewaarde dijken, cultuurhistorische panden, monumenten en waardevolle bomen. Het behoud en de versterking van het oorspronkelijke zeekleipolderlandschap, met de weidse vergezichten en de dijken met beplanting en bebouwing. Twee grote opgaven zijn het verbeteren van de relatie tussen de dorpen en de Oude Maas en het ingrijpend verfraaien van de Groene Kruisweg – toch de poort van Albrandswaard.
- *Polder Albrandswaard:* Het toekomstige gebruik van de Polder Albrandswaard hangt af van de invulling die betrokken burgers er zelf aan geven. De klankbordgroep van de polder zet in op het behoud van het agrarisch karakter. Een omslag naar natuurlijk boeren is niet genoeg. Het gaat ook om het versterken van de recreatie en de natuurbeleving, en het vervangen van kassen en vervallen schuren door enkele woningen. Een vereniging 'Albrandswaards Landschap' kan een belangrijke rol spelen.
- *Afwaarderen Groene Kruisweg:* In de toekomst wordt de rijksweg A4 in zuidelijke richting verlengd, door Albrandswaard. Hoewel de tijdshorizon van de realisatie voorbij 2025 ligt, vinden in deze periode gesprekken met het rijk plaats. De visie van de gemeente Albrandswaard is: 'Niet horen, niet zien, niet ruiken.' Na realisatie van de zuidelijke A4 is het de bedoeling de Groene Kruisweg af te waarderen, waardoor die weer een echte 'Groene' Kruisweg wordt, de dorpen verbonden worden en oude routes hersteld.

Initiatieven en ideeën

Onderstaande concepten zijn bedacht door ondernemers en bewoners en geven handen en voeten aan de hierboven beschreven koers. Ze illustreren de wijze waarop de gemeente de Toekomstvisie ter hand wil nemen. Er zijn meer ideeën geopperd die zijn opgenomen in het Ingrediëntenboek. Deze concepten zijn in elk geval door de gemeenten en de initiatiefnemers geadopteerd.

1. 'Happen & Trappen' en 'Happen & Stappen'. Verbonden door fiets- en wandelroutes kan bij diverse horecagelegenheden gegeten en gedronken worden. Eten en drinken wordt bijvoorbeeld met een soort knipkaart afgerekend.
2. Rhoon aan de Maas. Door het metrostation om te dopen tot Rhoon aan de Maas is de relatie tussen het dorp, de rivier en de jachthaven beter zichtbaar. Het geeft aan dat Rhoon een plek is voor goed wonen en recreëren. Het water naar het dorp halen is lastig, maar de relatie kan met kunst benadrukt worden. Goede bestrating, verlichting en bewegwijzering zorgt voor een duidelijke route naar het water. Fietsfaciliteiten bij het metrostation en het jachthaventje zijn belangrijk, evenals een informatiepunt om recreatiemogelijkheden met elkaar te verbinden.
3. Agrarisch wandelparadijs. Wandelpaden langs bedrijven met recreatieve activiteiten vergroten de toegankelijkheid van het gebied. Een dergelijk netwerk – 'agrarisch wandelparadijs' genoemd – leidt langs de hoogtepunten van de regio: Rotterdam, de havens, het agrarisch land en natuurgebieden. Boeren en andere ondernemers met mogelijkheden voor de ontwikkeling van recreatieve voorzieningen zijn de economische dragers van het landschap.
4. 'Experience Albrandswaard'. Recreatie-ondernemers en verenigingen werken samen om een gevarieerd

palet aan outdooractiviteiten aan te bieden.

5. 'Proef Albrandswaard'. Boeren, horecagelegenheden, winkels en distributeurs vormen een lokale keten rond de duurzame, biologische, op streekproducten en smaakervaring gerichte landbouw. Het keurmerk Appellation Albrandswaard staat voor lokale producten, een gezonde en duurzame leefstijl, een landschap met hoge belevingswaarde en een horeca met een sterke couleur locale.

Bestedingsgedrag

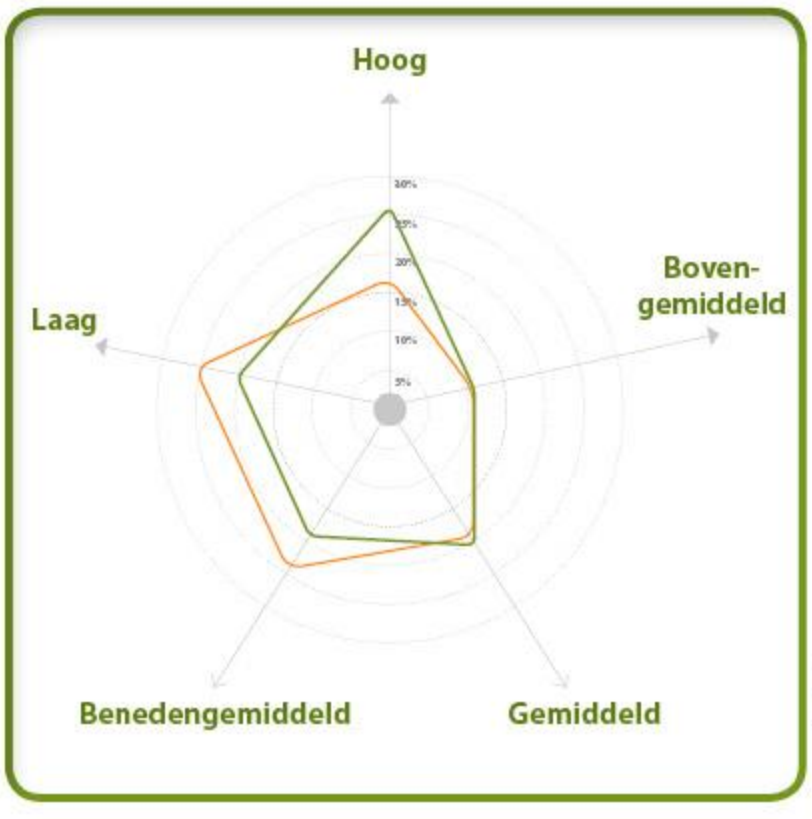

Legenda:

- Nederland
- **Albrandswaard**

ontspannen wonen
landelijk, natuurlijk
lichte groei
organisch
health village
natuurlijke dorpsvernieuwing
medioren senioren

cultureel leven
nabijheid stad
bedrijfsleven
ateliers
kunstroute
programmering
evenementen

slimme combinaties sport-wellness-wonen-zorg
omni-verenigingen
slim delen

leven in verbondenheid
sociale cohesie
communities
participatie
Albrandswaard
zelforganisatie
zorgzaam

Levende dorpen

Naar 2025: we ontmoeten

De basis voor een betere gemeente ligt in een goed beheer: schoon, heel en veilig zijn essentiële voorwaarden. Daarnaast zijn sociale samenhang, zorg voor elkaar, mantelzorg en specifieke voorzieningen als meer-generatiewoningen bepalend voor de kwaliteit.
De stad Rotterdam biedt prachtige voorzieningen waar de inwoners van Albrandswaard graag gebruik van maken. Maar de gemeente heeft ook een eigen aanbod, met ateliers, een kunstroute, evenementen en cultureel erfgoed.
Het particulier initiatief is sterk ontwikkeld en het verenigingsleven actief. De komende tijd is er minder overheidsgeld beschikbaar, waardoor het sociale en culturele leven het nog meer moet hebben van de 'eigen kracht' en het vormen van slimme combinaties. Cultuur, zorgvoorzieningen, sport, verenigingsleven, recreatie: meer en meer moeten ze elkaar opzoeken – en de 'smaak van het ontmoeten' staat daarbij centraal.

Hoofdkoers

- *Van verzorgen naar zelfredzaamheid:* het initiatief ligt in eerste instantie bij de burgers – waar nodig ondersteund door de gemeente.
- *Van een versnipperd voorzieningenaanbod naar slimme combinaties:* accommodaties en gebieden moeten voorzien in aantrekkelijke ontmoetingsplekken.
- *Van enclave naar werelddorp:* voorzieningen in Albrandswaard spelen in op de zorgbehoefte vanuit de regio in het luxe, kleinschalige segment.
- *Van reguliere woningen naar maatwerk:* door 'acupunctuur' wordt de woningvoorraad afgestemd op het groeiend aantal ouderen, starters, één- en tweepersoonshuishoudens, starters en één- en tweepersoonshuishoudens
- *Van sectoraal naar integraal:* welzijn, zorg, onderwijs, recreatie, werkgelegenheid en sport vormen nieuwe arrangementen

Uitwerking

- *Moderne gemeenschap:* Participatie, zelforganisatie, ruimte voor initiatief, communities en onderlinge zorgzaamheid staan centraal in de benadering van het sociale en culturele veld. Het beleid en de financiële sturing is gericht op een initiatiefrol van deze *civil society*. Dat geldt ook voor het beheer: het onderhoud van de buitenruimte wordt met burgers, bedrijven en instellingen opgepakt.
- *Arrangementen:* Accommodaties en gebieden moeten, onder meer door slimme combinaties van initiatieven, voorzien in aantrekkelijke ontmoetingsplekken: horeca, kantines, aula's, pleinen, natuur, de oevers van de Oude Maas. Beheerders en exploitanten van maatschappelijke gebouwen krijgen de ruimte voor de ontwikkeling van eigen ideeën. Een dergelijke koppeling van voorzieningen maakt het delen van faciliteiten, zoals parkeerplaatsen en catering, gemakkelijk. Wijkcoaches zorgen voor betere samenwerking tussen instellingen, vrijwilligers, mantelzorgers en inwoners – bijvoorbeeld door de introductie van 'ruilhandel' en de organisatie van nieuwe arrangementen op wijkniveau.
  Door nieuwe arrangementen tussen sport, welzijn, onderwijs, zorg, wonen, werkgelegenheid en horeca worden gebouwen gedeeld - waaronder de gemeentelijke - en ontstaan verenigingen van samenwerkende sportclubs. Dit soort omniverenigingen professionaliseren zich op het gebied van klantenbinding, het beheer en

gebruik van accommodaties, vrijwilligersbeleid en sponsoring. Ze nemen operationele taken over van de gemeente. Voor sport zijn nieuwe combinaties denkbaar binnen het concept 'health village light'. Sportvoorzieningen worden ontmoetingsplekken voor iedereen en hebben een relatie met zorg, werken, leren, recreëren en welzijn.

- *Dorpskernen:* In de dorpen gaat het om de verbetering van de ontmoetingsfunctie en de belevingskwaliteit, onder andere door nieuwe pleinen en een vitaal winkelaanbod. Rhoon heeft het profiel van een modern en chique dorp voor duurderde winkels. Poortugaal is gericht op pittoreske winkels en boetiekjes. Portland is functioneel en beschikt vooral over winkels voor de dagelijkse behoeften.
  Er komt meer ruimte voor fietsers en wandelaars. De relatie tussen de kernen en de rivier wordt versterkt door de dijken in te richten als recreatieve routes. De recreant gaat hier boven de automobilist. Parkeren is een basisvoorwaarde en vindt zoveel mogelijk plaats aan de randen van de ontmoetingsgebieden.
- *Woonmilieus:* De komende jaren neemt door het afbouwen van Portland en Essendael het aantal woningen nog toe. Daarna zal enkel nog gebouwd worden voor specifieke doelgroepen – zoals de diverse leeftijdsgroep boven de 55 jaar – of voor het verfijnen van het dorpse karakter. Op regionaal niveau is er bijvoorbeeld vraag naar 'rustige topmilieus', wat voortbouwt op de bestaande structuren in Rhoon en Poortugaal.
  De vernieuwing van de huidige woningvoorraad is een speerpunt, waarbij particulier initiatief en een organische aanpak centraal staan. Bestaande woningen moeten toegankelijk zijn voor mensen met een zorgvraag (levensloopbestendig, rolstoeltoegankelijk). De gemeente zet met woningcorporaties, zorgverzekeraars, hypotheekverstrekkers en pensioenfondsen in op de kleinschalige huisvesting voor 55-plussers, zoals zorgvilla's en het concept 'health village light', en volgt een programmatische aanpak om particuliere investeringen in de bestaande woningvoorraad op gang te brengen. Vanuit het concept woon-zorgzones worden in de dorpscentra gelijkvloerse woningen in verschillende prijscategorieën gebouwd waarvoor de zorg vanuit nabijgelegen woon-zorgcomplexen kan worden geleverd.
  De komende decennia worden voorbereidingen getroffen voor de vernieuwing van de buurten Schutskooiwijk (Poortugaal) en Vogelbuurt (Rhoon). Waar dijkenstructuren verstopt en in verval zijn geraakt wordt ruimte geboden voor de ontwikkeling van woon- en kantoorvilla's, zodat de oude dijkstructuren beter worden verbonden en een prominente rol krijgen.
- *Cultuur:* Gelegen in de nabijheid van Rotterdam richt de gemeente zich, in samenwerking met het bedrijfsleven, kunstenaars en ateliers, op het versterken van bestaande programma's en evenementen – zodat de Albrandswaardse cultuuragenda goed gevuld raakt.
- *Jongeren:* In Rhoon en Poortugaal zijn voldoende ontmoetingsplekken, in Portland niet. Medegebruik van bestaande ruimten wordt gestimuleerd. Het jongerenwerk stimuleert jongeren om zelf activiteiten te organiseren. Dit gebeurt in samenwerking met sportverengingen, scholen, welzijnsorganisaties en het lokale zorgnetwerk. De verschuiving van verantwoordelijkheden van provincie naar gemeente biedt de mogelijkheid om meer maatwerk te leveren, met een grotere rol voor vrijwilligers.
- *Veiligheid:* De gemeente stimuleert zelfredzaamheid, onder meer met buurtpreventieprojecten. Burgers hebben invloed op de inzet van politie in de wijk omdat ze voor een deel de prioriteiten mogen bepalen, zoals de aanpak van drugs en

het voorkomen van inbraak en roofovervallen. Tegelijkertijd wordt van bewoners verwacht dat zij zich meer inzetten voor preventieprojecten op het gebied van alcoholgebruik, veilig verkeer en vandalisme. Met het oog op verkeersveiligheid worden doorgaand en bestemmingsverkeer zoveel mogelijk gescheiden, onder andere door de dijken in te richten voor recreatie- en bestemmingsverkeer, en de maximumsnelheid op enkele plaatsen te verlagen.

- *Sociaal zwakkeren:* De gemeente heeft oog voor diverse doelgroepen, zoals probleemgezinnen en mensen met een (verstandelijke) beperking. De wijkcoach wordt de 'ogen en oren' van het lokale zorgnetwerk in de wijk en brengt mensen in contact met hulpverleners. Het WMO-loket (Wet Maatschappelijke Opvang) heeft een belangrijke signaalfunctie. Partners als Delta en zorgboerderij De Buytenhof zorgen dat sociaal zwakkeren mee doen in de samenleving.
  De uitvoering van de AWBZ pakt de gemeente op in samenwerking met de gemeenten Barendrecht en Ridderkerk (BAR). Met de Stichting Platform Gehandicaptenbeleid wordt gewerkt aan de verbetering van de toegankelijkheid van openbare ruimten en gebouwen voor rolstoelgebruikers. Het Delta Psychiatrisch Centrum verschuift van een intramurale instelling – alle cliënten wonen op het terrein – naar een extramurale instelling – cliënten wonen eveneens in woonwijken.
- *Speelplekken:* Door met bewoners initiatieven op te zetten, neemt de variatie aan speelplekken voor kinderen toe.

Initiatieven en ideeën

Onderstaande concepten zijn bedacht door ondernemers en bewoners en geven handen en voeten aan de hierboven beschreven koers. Ze illustreren de wijze waarop de gemeente de Toekomstvisie ter hand wil nemen. Er zijn meer ideeën geopperd die zijn opgenomen in het zogenoemde Ingrediëntenboek. Deze drie concepten zijn in elk geval door de gemeenten en de initiatiefnemers geadopteerd

1. De wijkcoach. De wijkcoach bemiddelt in conflictsituaties, coördineert en schakelt mensen in – dit alles om de leefbaarheid en samenhang in wijken te vergoten. Een buurt- of dorpshuis waar mensen samenkomen is eveneens wenselijk.
2. Begeleid wonen en werken combineren. Mensen met een beperking werken onder begeleiding in zorgcentra.
3. Ruilhandel. De ontmoetingsruimten in de woon-zorgzone herbergen vaste en flexibele ontmoetingsruimten. De activiteiten in deze ontmoetingsruimten draaien op het principe van ruilhandel van diensten en producten: zo helpt men elkaar een handje.

Huishoudgrootte

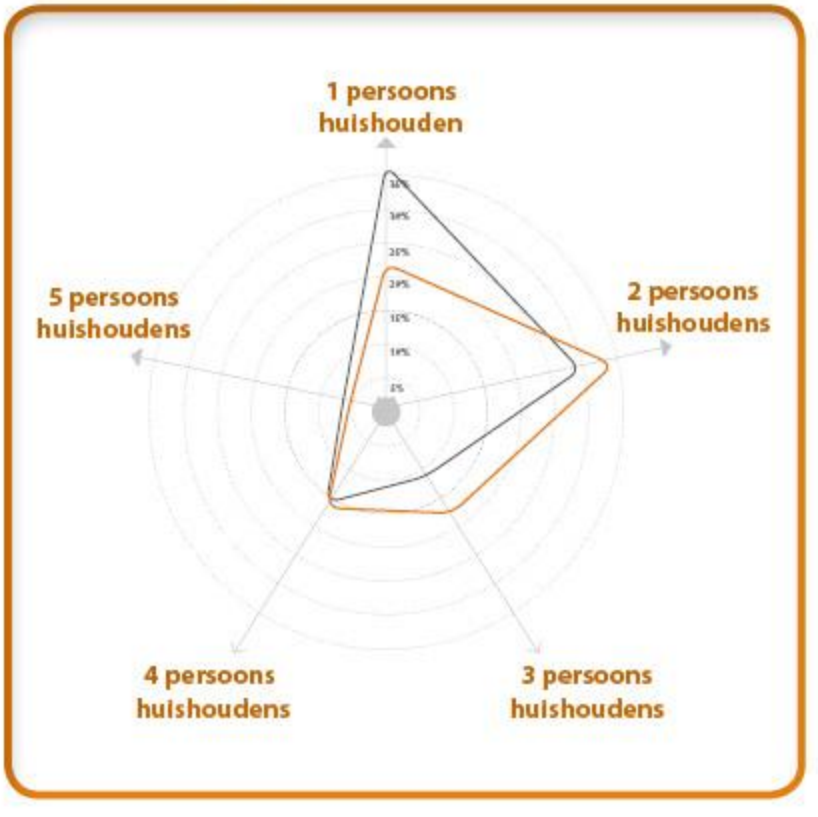

Het leren in de dorpen
Internationaal
Zorgopleiding
Kunstopleiding
Leren & werken
Maatschappelijke stage
Basisschool
Kleuter
Peuter
Natuureducatie

Een leven lang leren
Naar 2025: we ontplooien

In Albrandswaard kampen veel bedrijven met een tekort aan getalenteerd personeel, dat zelfs tijdens de crisisperiode zichtbaar is. Dit tekort neemt toe wanneer de generatie van de babyboomers de pensioenleeftijd bereikt. Paradoxaal genoeg groeit de werkgelegenheid in die sectoren, zoals de techniek en de havenindustrie, waar onder jongeren weinig interesse voor is. Dit is op te lossen door het imago van met name de maakindustrie te versterken, het werk aantrekkelijk te maken en groeimogelijkheden te bieden.
Het beeld bestaat dat Albrandswaard een gemeente is om te wonen, en niet om te leren – voor onderwijs en cursussen moet men naar de stad. Maar dat is onterecht, want Albrandswaard heeft veel te bieden: basisonderwijs en kinderopvang, het instroompunt voor voortgezet onderwijs, muzieklessen in het muziekcentrum, cursussen van ouderenbonden, de culturele stichting, de oudheidskamer, de bibliotheek, zorgboerderij De Buytenhof en natuurvereniging Carnisse Grienden, stageplaatsen bij allerlei instellingen, bedrijven en zzp'ers. Bovendien doen steeds meer ondernemers iets met onderwijs, omdat ze anders de juiste werknemers niet vinden, bijvoorbeeld sleutelwerkplaatsen. Tegelijkertijd zitten mensen om allerlei redenen thuis die 'geactiveerd' moeten worden. Er is dus meer dan op het eerste gezicht lijkt. Deze rijke oogst zorgt met nieuwe verbindingen voor een infrastructuur voor 'een leven lang leren'.

Hoofdkoers

- *Van verzorgen naar zelfredzaamheid:* initiatieven van bedrijven en maatschappelijke organisaties voor 'een leven lang leren'.
- *Van een versnipperd voorzieningenaanbod naar slimme en flexibele combinaties:* voor ontplooiing is fysieke ruimte nodig, maar die wordt bij voorkeur gevonden in multifunctionele accommodaties.
- *Van enclave naar werelddorp:* ontplooiing is gericht op het leggen van nieuwe relaties – regionaal, landelijk, internationaal.
- *Van sectoraal naar integraal:* leren is verknoopt met welzijn, zorg, recreatie, werkgelegenheid en sport.

Uitwerking

Ontplooiende dorpen
Ontplooiing vindt plaats bij de gratie van de interactie tussen nu nog separaat georganiseerde initiatieven. Er is behoefte aan een 'platform' voor de verbinding van initiatieven welke de gemeente graag helpt initiëren. De database 'Deskundige Burgers', waar burgers zich aanmelden om hun deskundigheid voor de gemeenschap in te zetten, is een voorbeeld. Bij de totstandkoming van de Toekomstvisie heeft een eerste ontmoeting tussen onderwijspartners in plaatsgevonden. De komende tijd wordt dit herhaald.

Initiatieven en ideeën

Onderstaande concepten zijn bedacht door ondernemers en bewoners en geven handen en voeten aan de hierboven beschreven koers. Ze illustreren de wijze waarop de gemeente de Toekomstvisie ter hand wil nemen. Er zijn meer ideeën geopperd die zijn opgenomen in het apart verschenen Ingrediëntenboek. Deze drie concepten zijn in elk geval door de gemeenten en de initiatiefnemers geadopteerd.

1. De bibliotheek als lerend netwerk. De bibliotheek heeft te maken met bezuinigingen. Om de functie te behouden, moet de bibliotheek slimmer en goedkoper georganiseerd worden. Er zijn kansen op nieuwe dwarsverbanden, waarin de bibliotheek zich opwerpt als partner voor regulier onderwijs en alternatieve lesvormen. Onderwerpen voor samenwerking met bedrijven en basisscholen zijn sport, muziek, kunst, natuur, wetenschap en techniek.
2. Een leer-werkfabriek met een 'doe-test' – naast de op intelligentie gerichte Cito-toets – vergroot de trots op het vakmanschap. Voorbeelden van concrete initiatieven zijn sleutelwerkplaatsen, begeleid werken en muziekonderwijs voor en door jongeren. In samenwerking met het bedrijfsleven, onderwijsinstellingen en instellingen als Delta, kan dit verder vorm krijgen.
3. Volksuniversiteiten en gilden vergemakkelijken het mobiliseren van vrijwilligers, vaak gepensioneerden, voor het geven van cursussen – niet alleen aan de leden, maar ook aan inwoners en werknemers.

Leeftijd inwoners

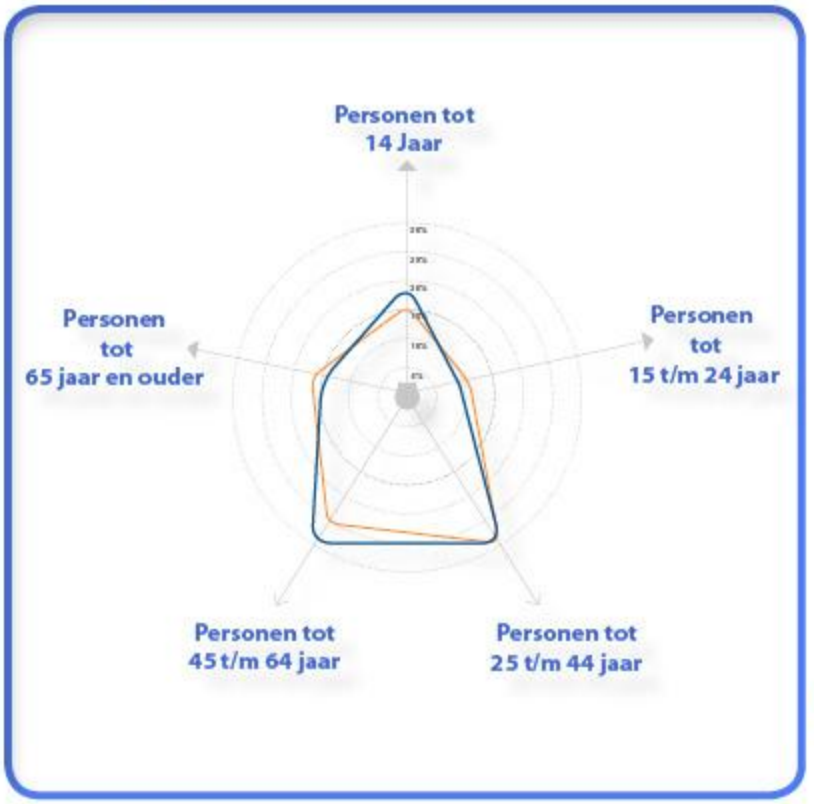

Legenda:
- Nederland
- Albrandswaard

Opleiding

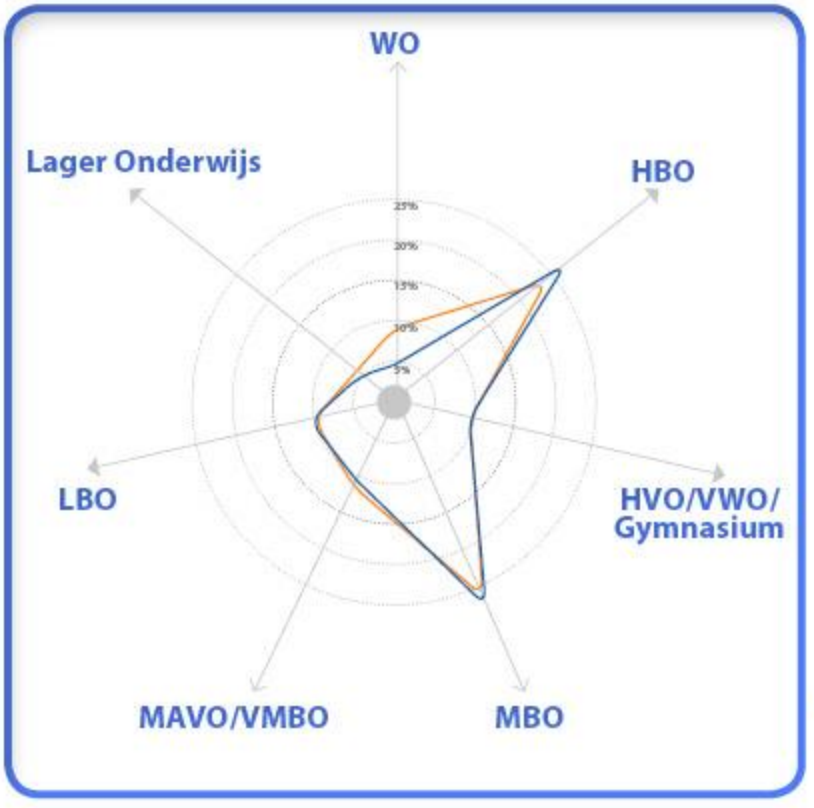

Legenda:
- Nederland
- Albrandswaard

De regiegemeente
Naar 2025: we ontketenen

In de omslag van 'meer naar beter', gericht op de vier o's van ondernemen, ontspannen, ontmoeten en ontplooien, hoort een gemeente die dicht bij bewoners en partners staat: kleinschalig, menselijk, herkenbaar en benaderbaar. Een persoonlijke benadering van burgers en ondernemers gaat samen met moderne communicatiemiddelen. De gemeente Albrandswaard kan deze rol het beste invullen door zelfstandig te blijven. Tegelijkertijd vragen de regionale dynamiek en de uitvoering van wettelijke taken om een stevige vertegenwoordiging in de regio en een solide uitvoeringsorganisatie. Albrandswaard werkt samen met de buurgemeenten Barendrecht en Ridderkerk om haar slagkracht op deze terreinen te vergroten.

De kracht van de Toekomstvisie valt of staat bij een gezamenlijke uitvoering. Het is voor de gemeente, maar ook voor partners en burgers, een leerproces om dit de komende tijd op te pakken. Het is van belang elkaar aan te spreken op oude gewoontes: de gemeente die terugvalt in overmatig reguleren, burgers, instellingen en ondernemers die het initiatief te veel bij de gemeente leggen.
De gemeente stimuleert en begeleidt initiatieven van anderen zonder deze over te nemen. De gemeente is een energieke partner met vakmanschap. De gemeente stimuleert zelforganisatie, zelfredzaamheid en samenhang, verbindt initiatieven en zoekt naar mogelijkheden om eigen investeringen te koppelen aan investeringen van netwerkpartners. De gemeente moet kunnen schakelen tussen enerzijds de samenhang binnen beleidsthema's op gemeenteniveau en de samenhang tussen deze beleidsthema's op wijk- en buurtniveau anderzijds. Dat betekent dat de gemeente gebiedsgericht moet opereren.
De gemeente zet samen met partners alternatieve financieringssystemen op. Voorbeelden zijn fondswerving, *crowd funding*, stichting voor 't Algemeen Nut, waardecreatie en het samen inkopen en organiseren van beheerstaken. De gemeente zoekt naar vernieuwende organisatievormen, zoals 'De Duurzame Vennootschap Albrandswaard', wijk- of buurtondernemingen en aandeelhouderschap door burgers. Een ander voorbeeld is de database 'Deskundige Burgers'. In een paar weken hebben meer dan honderd enthousiaste burgers gereageerd, die hun deskundigheid willen inzetten om de gemeenschap verder te helpen
Deze organisatievormen zijn gericht op langetermijndoelen, zoals de 'verduurzaming' van het landschap, participatie door specifieke groepen en het creëren van werk voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Het gaat daarbij altijd om *people* (cultuur, ontmoeten, zorg), *planet* (groene ruimte, cultuurhistorie) en *prosperity* (slow development, revolving fund – fondsen waaruit de winsten worden geherinvesteerd).
Het gemeentehuis moet straks passen bij het karakter van de Toekomstvisie: een ontmoetingsplek van en voor burgers voor het delen van kennis, contacten, ruimte en hoogwaardige faciliteiten. Bij het motto 'Werelddorpen met smaak' hoort de verantwoordelijkheid voor een duurzame omgang met de omgeving. Bewoners en ondernemers verwachten dat de gemeente het goede voorbeeld geeft. De gemeente bevordert dan ook duurzame energie, duurzame mobiliteit, duurzaam ondernemen, duurzaam inkopen en duurzaam bouwen.

De Toekomstvisie Albrandswaard 2025 is geen blauwdruk, maar een streefbeeld dat richting geeft. Vanwege continue veranderingen in de maatschappelijke, economische en politieke context is aan deze langetermijnvisie een tweejaarlijkse prioriteitsbepaling gekoppeld. Dat betekent dat elke twee jaar met betrokken partners een actieplan wordt gemaakt waarin de prioriteiten voor uitvoering worden aangegeven. Een vervolgstap is om het merk Albrandswaard verder te ontwikkelen en zo het draagvlak voor voorzieningen te vergroten. Albrandswaard ontwikkelt zich tot een gemeente met grote klasse.

In de Structuurvisie krijgt de Toekomstvisie een ruimtelijke vertaling. Nu duidelijk is wat de ambities zijn, moet bepaald worden wat waar plaatsvindt en waar niet. De Structuurvisie wordt met de partners van de Toekomstvisie uitgewerkt – hierover volgt een formeel inspraaktraject.

Colofon

De Toekomstvisie is tot stand gekomen met de inbreng van burgers, bedrijven, maatschappelijke organisatie en raadsleden, wethouders en medewerkers van de gemeente Albrandswaard. De namen vindt u terug op de binnenzijde van de omslag.

http://www.albrandswaard2025.nl

Projectbegeleiding: Hans Karssenberg en Kees Jansen (Stipo)
Illustraties en opmaak: Frank Suurenbroek, Andre Langenberg en Armando pais do Amaral (Inbo)
Cartoons: Hans-Jan Rijbering (Business Cartooning)

Dit werk mag gebruikt worden mits de namen worden vermeld en het werk onder dezelfde voorwaarde beschikbaar wordt gesteld.

Gemeente Albrandswaard

stipo

inbo

Remco Abel P. Alderliesten Leo Alkemade Marleen van Arendonk Arie van Asperen Peter van Assendelft Dirk de Baan Hans Baars J. Backbier H.J. Baier Wilma Bakker Marlène Balvert Ary Barendregt Jillian Barendregt Marlon Barth Mirthe van der Bas M. de Beer René de Beer Martin Beijer T. Beishuizen A.C.M Beljaars P. Bennis Marleen van den Berg Herman van den Berg Harald Bergmann M. Berm Frank van den Beuken Elly Bezemer Mario Bianchi N. Biemans Ruud Bijkerk Jan Binder Kimberly Blonk M. Boekhoud J.Boender Boender Albert Bok H. van Bokkem-Moree Niko Bom P. Bonnema P. Bonte Hanneke Bontius P.H. Bool Nelleke den Boon L. van den Bos Theodoor Bosd C. Boudestein Frank Bouman Th. Bouman R.R.P. Braber Bart Brakel A.C. Brands D. Brands Rob van Breemen Xander Breuls Peter ten Brink Bert Brokken J. Brouwer Hans de Bruijn Hans Bruin Winni de Bruin Yvonne de Bruin-Pouw G.L. Bruinsma Gerard Brussaard Hans de Bruyn Danny Buijink R.T. Buitendijk Hans Cats Eric Cheung Elena Chvedtsjoek J. Collens N. Dakiouri N. Dane Hans Dekker Elly Devilee J. van Dijk M.Th. van Dijke Pim Dijkman Ronald Dingjan Ruby van Domburg-Helmy H. van Dongen Nancy Driel Henk Duurkoop Jannie van Eck Ron Ederzeel Paul Eerdmans Barbera Egas A.H. Ekker Daine Ender Tim Endlich Hans Engels Dirk van der Ent Erik van Erk W. Erkelens-Stelloo Mariëlle van de Erve J.B.J. van Es Jules van Esch Margot Eulderink Bert Euser Arie Fakkert Eugene Figueira Henk Fledderus Diana Frikkee Carla van Gameren Jan Gardeijtchik Els van Gemert W. van Gemert Cor van Gent Thijs van Giezen W. Gijsbers van Wijk F.J. Gilbers Mieke van Ginkel Marco Goedknegt J.N. Goetzee Yvonne Gökmen A.J.M. Goossens Lennard Goudriaan R. van der Graaf Sikko van der Graaf Fenny de Graaf Hans van der Graaff Saskia van Gremberghen René van Griensven D.J.H. Grimminck Annemarie van Grinsven Hanneke van de Grint W. Guchelaar Eric Gude Tanja Guelen C. de Haan Eva de Haan Hans van Haaster Peter van Hal Dick Happel Yvon van Haren Connie 't Hart J.P. 't Hart Ted Hartman Rene Haspers J.T.A. Hauwert Mees Hazeleger Elisa van den Heerik J. van Hees Arno Heezen Arda van der Heide T. Heijmans Sandra Hek J. van der Helm A.B. Hendriks A.K. van Hengel Kees Henkelman Gert van Herk J. Herrewijnen Arco Hertog Betty Hessels Paul van Heugten Y. van Hilten Mark Hoek Eef 't Hoen Lotte van Hoesel Marco van der Hoeven F. van 't Hof Gabriëlle Hoogendoorn Ruud Hoogervorst René Houdtzagers Bianca Houweling-Groothengel Jos Huijgen Hans Huijgen F. Huisman Rob Hulster Joop Jacobs Maurice Jansen Yvonne Jansen Aart de Jong G. 't Jong J. de Jong Marian de Jong Jan Jongerius Erwin de Jongh Sven Joppe Cees van der Kaaden Eline Kamies Fabien Kamminga Tjerd Kamphuis Lily Kanselaar R. Karssies Shirley Kef Bob Kemper Sigrid Kerst R. Kettenis A. Ketting Irene Ketting Priscilla Kievit Toon Kilian Ruud Klaris Anneke van Klaveren Jeroen van Klei Paul Klein Geert de Klerk Bente de Klerk J.H. Klingens Thomas van der Knaap Annelies Kok G.J. Kok Hans Kooijman Bert Kooiman Kees Kool J. Kootstra-Bouman J. Korbijn Mari Koster Nora Kösters René Kouters E.W. Kraak R. Krooswijk Peter Kruidenier Sandra Kruidenier-Brunia Geert Kruijer E.N. van Kuijk Adrie Kweekel M. Lakeman Hans Lammers Jannette Langstraat J.E.W. Lans Marcelle van Leenen Jacqueline de Leeuwe A. van Leeuwen Robbin Leeuwenkamp W.A. Lekkerkerk Riny van Lettow Leike van der Leun G.F. v.d. Leun Robert Liem W. van Ligten van Vlaanderen Gabriëlla van der Linden Rene van der Linden Jaap van der Linden Henk van der Linden Janine von Lindern Rob Littel Lizette Littel-Baetens C. Lodder Benita Lombarts Michel van Loon J. Luijten Brenda Luiten Annet Lutzke Quido Maas Jelle van der Maat B. El Manouzi Marlous van Marrewijk Bert van Maurik G.J. van Maurik Loek van der Meer Joep Meertens Ben Meertens Richard van Meijbeek Johan van der Meijden Chris Meijer Peter Meijers Bert Meijvogel Herman Meinhardt Han van den Meiracker J.J. Mens Harrij Mensinga Dennis Michels Ingrid Middelburg Arie van de Minkels A. Moerkerken Dick Mol P.W.W. Molenaar Sher Molly C.E. Mons René Moret Bert Morssink J.E. van Mourik-Noorlander L. Mourits Frits Mulder Marjo van Mullem R. van der Munnik Wouter Muste M. de Neef Aad Niehot Rik van Niejenhuis Frank Noijen Chris Noordam Edward Noordzij Fam. Nossent Harry Nuys Roel Oele Pauline Olbertz Milko Oldenburg Folker van Oort F. van Oostveen Chantal Opperman M.C. van Opstal A. Otte H.G. Ottens Leen den Ouden Ine den Ouden Erika van Overbeek Anneke Palsma Marcel Panhuis P. Panjer Pim Pardoen Nicole Peek Femke de Pijper Peter van de Pol Annelien Polak Dirk-Jan Polak C. Poppel Sylvia Pors Diana Post Raymond van Praag A.H. Prins-de Graauw Jeroen Prinsen Mark van Prooijen Els van Prooijen Wim van Prooijen C. Quak Mia Reesink R. Regensburg H.J.C.P. Reijnders Hans van Rheenen Jacques de Ridder Marco Riegman Wilfred Rieken Erwin Rietveld Paul Rijken A.S. Ringelberg J. Risseeuw Maret Rombout Jacqueline Roodnat Hubert Rooimans Plonie Rooimans A.P. de Roon Rob Roos Tjeerd van Rossen Rob de la Ruelle E.A.J. de la Ruelle Marco van Rugge Aad de Ruiter B.W. de Ruiter Caroline de Ruysscher Joke de Ruyter E. Salas Jan-Willem van der Schans Hanny Scheerens Bastiaan Schellekens D.W. Schenk J. van der Schild Ellen Schmidt F.W.M. Schmitt R. Scholten S.L. Schot Jan Dirk Schouten Ton Schouten Jaap Schraverus Elma Schreuders Kim Schrijvers Erna Sens Ton Sens S. Serier Harry van Seventer Marc Simons W.J. Sins G.C. Sinterniklaas C. Slobbe H. Sloots Marcel Smits van Waesberghe Marco Smulders Inge Snoep-Vliegenthart F. Soeten Hans Spierings R. Spijk W.J. Spoormaker Vera Spruit Erik van der Steen Irene van der Steen-Stolk T. Stieber Barry Stolk E. Stolk B. Stolk R. Stoppelenburg Arie-Willem Stout Wout van Straten Huub Straus I.C. Tabink J.M. Tabink Salina Teeuw Renske van der Tempel L. van Thillo de Gelder Jaap Timmers Ben van den Tol Marlies van Troost L. Troost E.A.M. van Troost-Peeters Edwin Valenti Clari Martijn van der Valk Sandra Vanterpool B. van Veelen Ard van Veen Jethro van Veen H.F. Veen B. Veeze G. Verbaas J. Verhagen C.H.M. Verheij Marc Verschoor L. Versluis Sander Vervoort I. Verzijl Willem Veth Helga Vijfvinkel Mark Vijver Tom Vink Inge Vink-Toet Ad Visser Aad van Vliet A.C. van Vliet Margriet van Vliet Richard van Vliet Ben Voets Adjan Vos Veri Vredenduin T. de Vries Natalie de Vries-Schulte D.S. de Waard E.J. Walgaard R. Walinga C. Waringa H.P.F. Waumans Hans van Werkhoven Erwin Weterings Marjoleine Wezemer Annemiek Wienke Jeannette Wijnmalen Aad Wijntjes L. Wijntjes Laurens Wilhelm Martijn Willeboer Ellen Willeboer-Tromp Gert Wit Hubert-Jan de With Mariëlle Witte Jorrit van der Woerdt Patrick Wolbersen Tieneke Wolfert Johan van Wolfswinkel Fam. Wong U.D. Woroniecka P. Wouda Peter Wunderink Tanja Yakimovich Cor van Zadelhoff Daan van Zanten Ingrid van Zanten Lennard van Zanten Gerard Zantman M. Zinschitz-Wassenaar Maarten Zonruiter

Toekomstvisie Albrandswaard 2025

Gemeente Albrandswaard